

EDUCAȚIA MUZICALĂ

Manual pentru clasa a VI-a

PAGINĂ TEHNICĂ

SUMAR

Modulul 1. MUZICA ȘI ALTE ARTE	4
Arta muzicii și arta cuvântului	4
Relația <i>muzică-dans</i> în creațiile muzicale populare și academice.....	8
Muzica și artele plastice. Mijloace de redare/exprimare a realității	22
Muzica și teatrul. Sincretismul artelor în genurile muzicii dramatice	27
Sincretismul artelor în genurile muzicii dramatice	28
Modulul 2. MUZICA ȘI NATURA.....	38
Imaginea naturii în creații de muzică populară	39
Tema naturii în creația Compozitorilor autohtoni	41
Creații celebre din tezaurul muzicii universale, dedicate naturii.....	45
Modulul 3. MUZICA CU PROGRAM.....	50
Istoria – sursă de inspirație pentru muzică cu program. Program-subiect în genurile muzicale	54
Lumea interioară a omului în creațiile muzicii cu program	57
Modulul 4. MUZICA FĂRĂ PROGRAM.....	62

MUZICA ȘI ALTE ARTE

În acest modul vei afla:

- Sincretismul artelor
- Simbioza muzicii cu alte arte
- Caracteristicile muzicale și poetice în cântec
- Genurile muzicii dramatice

Arta muzicii și arta cuvântului

Arta muzicii și arta cuvântului sunt două dintre cele mai vechi și mai importante forme de expresie artistică ale omenirii.

Arta muzicii se referă la utilizarea sunetelor și a ritmurilor pentru a crea compoziții muzicale, care pot fi apreciate în sine sau pot fi utilizate pentru a însoți alte forme de artă, cum ar fi filmul, teatrul sau dansul. Aceasta poate include instrumente tradiționale, precum chitara, pianul sau vioara, sau poate fi realizată cu ajutorul tehnologiei, cum ar fi sintetizatoarele sau programele de producție muzicală.

Arta cuvântului se referă la utilizarea cuvintelor pentru a crea poezie, proză sau alte forme de literatură. Aceasta poate include poeți celebri precum Shakespeare, Emily Dickinson sau Pablo Neruda, romancieri precum Jane Austen, Ernest Hemingway sau Toni Morrison sau dramaturgi precum Tennessee Williams, Arthur Miller, Mihai Eminescu. Arta cuvântului poate fi, de asemenea, utilizată în alte forme de artă, cum ar fi discursurile politice sau stand-up comedy.

Atât arta muzicii, cât și arta cuvântului pot fi utilizate pentru a transmite idei și emoții, pentru a povesti povești și pentru a inspira publicul. Ele pot fi, de asemenea, folosite pentru a exprima cultura, tradițiile și valorile unei societăți și pot ajuta la păstrarea și transmiterea acestora către generațiile viitoare.

Grigore Vieru și Eugen Doga au colaborat împreună în mai multe ocazii și au avut o relație de prietenie. Ambii au avut un impact puternic asupra culturii moldovenești și au fost recunoscuți ca personalități de marcă în istoria culturală a țării.

Eugen Doga este un compozitor, pianist născut pe 1 martie 1937 în Chișinău, Republica Moldova. Este considerat unul dintre cei mai importanți compozitori contemporani. Lucrările sale sunt foarte diverse, de la muzică clasică la operetă, muzică de film și muzică de teatru. Doga a primit numeroase premii și distincții pentru activitatea sa, inclusiv Ordinul Republicii din partea Republicii Moldova și Medalia de Aur pentru Merit Cultural din partea Rusiei. Muzica sa este apreciată în întreaga lume și rămâne o parte importantă a culturii moldovenești.



Izvorul veșniciei

E. Doga
G. Vieru

Moderato

1. Lim-ba noas-tră-n ce-ruri cân-tă Și-n izvo-rul din câm-pii, Ea e mai-ca noas-tră

Refren

Sfân - ta, Noi sân-tem ai ei co - pii. De-a pu - ruri în - flo - reas - că Al

lim - bii noas - tre pom fru - mos! De-a pu - ruri stră - lu -

ceas - că Al lim - bii foc mi - ra - cu - los! De-a - los

1. 2.

- | | | |
|---|--|--|
| 2. Ca o toamnă de bogată,
Ca un foc mângâietor,
Nu găsești în lumea toată
O ființă mai cu dor.
<i>Refren.</i> | 3. Limba noastră-n doine cântă
Și în florile de tei,
Ea e țara noastră sfântă,
Noi sântem oștenii ei. | 4. Ca scriptura de străveche,
Proaspătă ca roua-n ram,
Nu-i găsești sub cer pereche
Și n-avem mai dulce neam.
<i>Refren.</i> |
|---|--|--|

- Învăță cântecul „*Izvorul veșniciei*”. Interpretează-l expresiv.

Reguli pentru a cânta frumos

- 1. Postura corectă:** stai cu spatele drept și cu umerii relaxați.
- 2. Respirația corectă:** Înainte de a începe să cânti, ia o respirație profundă și să o eliberezi treptat în timp ce cânti. Acest lucru va ajuta la menținerea unei voci constante și a unei intonații bune.

- 3. Dicția:** Este important să pronunți cuvintele clar și corect, astfel încât să poți fi înțeles și să transmiți înțelesul cântecului.
- 4. Controlul vocii:** Trebuie să înveți să controlezi volumul și tonul vocii. Aceasta poate fi realizată prin exersarea respirației și prin învățarea să cânti într-un ton potrivit.
- 5. Ascultarea atentă:** În timp ce cânti, trebuie să asculți atent tonalitatea, ritmul și pronunțarea cuvintelor, pentru a putea corecta orice greșală și a-ți îmbunătăți interpretarea. De asemenea, ei ar trebui să asculți atent și pe ceilalți cântăreți, pentru a putea coordona bine cu ei și a crea armonie.
- 6. Încrederea în sine:** În cele din urmă, este important să ai încredere în abilitățile tale și să cânti cu încredere. O atitudine pozitivă și încrezătoare poate îmbunătăți nu numai calitatea cântecului, ci și stima de sine, permițând să îți exprimi creativitatea și să te bucuri de cântat.

Caracteristicile specific și comune

Caracteristici specifice ale artei muzicii:

- Utilizarea sunetelor și a ritmului pentru a crea o experiență auditivă
- Posibilitatea de a crea diverse stiluri și genuri muzicale, de la muzică clasică la muzică electronică
- Necesitatea instrumentelor muzicale pentru interpretarea și înregistrarea muzicii
- Capacitatea de a comunica emoții și sentimente prin intermediul sunetului

Caracteristici specifice ale artei cuvântului:

- Utilizarea cuvintelor pentru a comunica idei, sentimente și experiențe
- Posibilitatea de a crea diverse forme literare, cum ar fi poezia, proza, teatrul, eseurile etc.
- Capacitatea de a utiliza limbajul pentru a provoca gânduri și emoții puternice în cititori sau publicul de teatru
- Necesitatea unei forme scrise sau rostite pentru a exprima ideile

Există și câteva caracteristici comune ale celor două arte:

- Capacitatea de a comunica emoții și idei prin intermediul artei
- Nevoia de creativitate și imaginație în procesul de producție a artei
- Necesitatea de a fi interpretate sau comunicate prin intermediul unui mediu, cum ar fi concerte, recitaluri sau lecturi publice.

Deși sunt diferite, arta muzicii și arta cuvântului pot fi adesea folosite împreună pentru a crea opere artistice mai complexe, cum ar fi operele și musicalurile.

- **Amintește-ti un fragment din cântecul preferat. Ce părere ai despre conținutul versurilor și melodiei?**

Maria Tănase a fost o cântăreață și actriță română, considerată una dintre cele mai importante voci ale muzicii tradiționale românești.

Maria Tănase a început să cânte de mică. În anii '30 a început să apară la radio și să înregistreze primele piese. A devenit cunoscută pentru interpretarea unor cântece populare românești și pentru vocea sa puternică și expresivă.

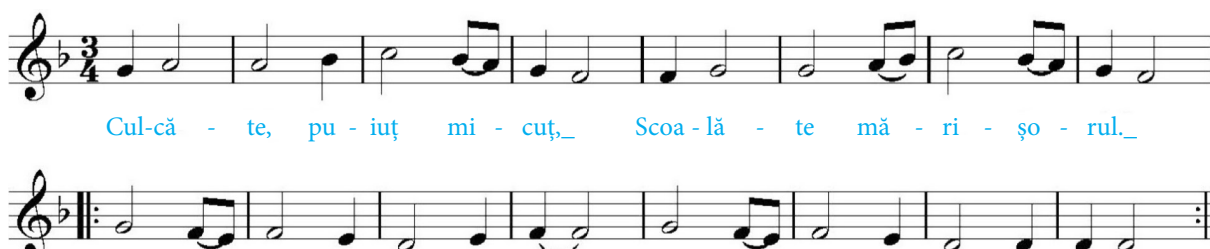


În cariera sa, Maria Tănase a colaborat cu mulți dintre cei mai importanți compozitori și muzicieni români ai timpului său, cum ar fi Grigore Vasiliu Birlic, Nicolae Kirculescu și George Enescu.

Maria Tănase a fost o personalitate apreciată și iubită de publicul român și a avut o influență puternică asupra muzicii tradiționale românești. Ea a murit la vârsta de 50 de ani, dar muzica sa rămâne una dintre cele mai importante contribuții la patrimoniul cultural al României.

Cântec de leagăn

versuri și melodia populară



Cul-că - te, pu - iuț mi - cuț, Scoa - lă - te mă - ri - șo - rul.



Cul - că - te, și te a - li - na Pa - na_ mai - ne-n dal - ba zi - ua,
Și te_ cul - ca și a - dormi Pa - na_ mai - ne-n dal - be zori.

- Audiază atent cantecul de leagăn interpretat de Maria Tănase.
- Cântă expresiv fragment din Cântecul de leagăn.
- Cum ți se pare relația dintre vers și muzică acestui cântec?



Muzica sacră este o formă de muzică compusă și interpretată în context religios sau spiritual, care este concepută pentru a ajuta la exprimarea credințelor religioase și pentru a încuraja rugăciunea și meditația.

Muzica sacră poate include diferite stiluri și genuri muzicale, inclusiv cântări de cor, cântece soliste, imnuri, muzică de orgă și alte instrumente, precum și cântece și rugăciuni repetate într-un mod ritmic sau meditativ.

De-a lungul timpului, muzica sacră a evoluat și s-a adaptat la schimbările culturale și religioase, iar astăzi există o mare varietate de stiluri și genuri muzicale folosite în contexte religioase și spirituale.



- Audiază atent „*Tatăl nostru*”.
- Fredonează fragmentul.

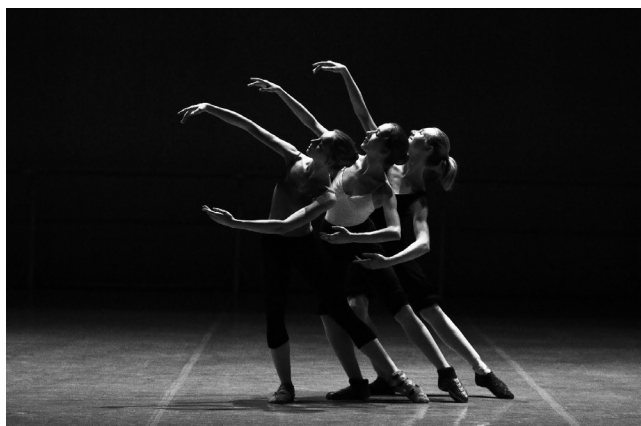
Tatăl nostru

C. Porumbescu

Ta - tăl nos - tru ca - re - le ești în cer sfin-
teas - că - se Nu-me-le Tau, Sfin-țeaș-că - se Nu-me-le Tău.

- Ce stare îți trezește așa tip de muzică? Descrie sentimentele tale.

Relația *muzică-dans* în creațiile muzicale populare și academice



Muzica și dansul au o relație strânsă și interconectată, deoarece muzica poate influența mișcarea și ritmul dansului, în timp ce dansul poate inspira și influența compoziția muzicală.

Această relație se manifestă într-o varietate de genuri muzicale și de dans, de la muzica populară la muzica clasică și la dansurile tradiționale sau moderne. În cazul muzicii populare, de exemplu, ritmurile și melodiile sunt concepute astfel încât să se potrivească cu dansurile specifice, iar în cazul muzicii academice, compozitorii creează muzică pentru spectacole de balet și alte forme de dans, în care muzica și dansul sunt strâns legate.

În această perspectivă, se poate afirma că muzica și dansul sunt două elemente esențiale ale artei performative și că relația lor contribuie la crearea unei experiențe artistice complete și armonioase pentru public.

Dansurile Populare



Dansurile populare din diferite culturi reprezintă o modalitate prin care oamenii își exprimă identitatea culturală și tradițiile specifice. Ele sunt strâns legate de istoria și geografia unui anumit loc, reflectând obiceiurile, credințele și modul de viață al comunităților respective.

De exemplu, dansurile populare din zona mediteraneană au adesea ritmuri vii și energice, reflectând soarele și caldura caracteristice acestei regiuni, iar costumele sunt colorate și decorative. În schimb, dansurile populare din Europa de Nord sunt adesea mai lente și mai regulate, reflectând climatul mai rece și mai mohorât al acestei regiuni.

În general, dansurile populare sunt un mijloc prin care oamenii se reunesc și se conectează cu istoria și cultura lor. Ele pot fi folosite pentru a marca evenimente importante, precum nunți sau sărbători religioase, dar pot fi și pur și simplu o modalitate de a se distra și de a socializa.



Dansurile populare românești din trecutul istoric reflectă obiceiurile și tradițiile din diferite zone ale țării. În general, aceste dansuri erau practicate în cadrul festivităților religioase, sociale sau la evenimente importante din viața comunității.

Unul dintre cele mai cunoscute dansuri populare românești este „**Hora**”, care a existat încă din antichitate și care reprezintă o formă de dans colectiv în care oamenii se țin de mână și formează un cerc.

- Hora este un dans tradițional practicat la majoritatea evenimentelor festive, cum ar fi nunți, botezuri, zile de naștere, sărbători religioase sau culturale.
- Muzica este de obicei cântată live, folosind instrumente tradiționale, cum ar fi acordeonul, fluierul sau tambalul. Cântecul poate fi atât tradițional, cât și modern și sunt alese în funcție de evenimentul în sine.
- Ritmul muzicii este rapid și energic, cu accent pe primul și al patrulea timp, ceea ce dă un puls constant pentru mișcările de dans.

Hora este un dans care încurajează comunitatea și unitatea, deoarece toți participanții dansează împreună în cerc, indiferent de vârstă sau abilități de dans. În plus, este un mod distractiv și relaxant de a socializa și de a se bucura de muzică și dans cu prietenii și familia.

- [Audiază și vizionează.](#)
- [Execută ritmic din palme ritmul Horei audiat.](#)



Hai la hora



- Scrie denumirea notelor sub note.
- Intonează melodia „**Hai la horă**”.
- Execută ritmic din palme „**Hai la horă**”.

„**Sârba**” este un dans de grup, care se dansează în cerc, iar participanții ținți de mâini, are un ritm alert și energic, cu accentul pe timpul doi și patru.

Sârba este un dans popular practicat la evenimente festive, cum ar fi nunți, botezuri, sărbători religioase sau culturale. Este un dans care încurajează comunitatea și unitatea, deoarece toți participanții dansează împreună în cerc, indiferent de vârstă sau abilități de dans. De asemenea, este un dans care aduce energie și bucurie, fiind o modalitate excelentă de a socializa și de a se distra într-un mod sănătos și plin de energie.

- Audiază și vizionează.

De asemenea, există și alte dansuri populare tradiționale, precum sârba, brâul, călușul, geamparele sau jocul de bătaie, care se practică și astăzi în unele regiuni ale țării.



Sârba



- Execută ritmic din palme „**Sârba**”.
- Scrie denumirea notelor.
- Intonează melodia.
- Ce impresii ai după vizionare, cum ți s-a părut muzica, ritmul, energia, caracterul, relația dintre muzică și dans a dansurilor care le-ai vizionat?

De-a lungul istoriei, dansul „**Bâul**” a fost practicat de către tinerii din sate, care se întâlneau la evenimente precum nunți sau sărbători religioase. În plus, el a avut și o semnificație socială și simbolică puternică, fiind un mod de exprimare a identității culturale și a valorilor comunității.

Acest dans se dansează în perechi, în timp ce partenerii se țin de mână sau de brațe. Mișcările sunt fluide, sincopate și energice, fiind însoțite de cântece specifice zonei.

„**Sincopa**” este un efect dinamic, care se obține prin mutarea accentului unei măsurii de pe timpul tare pe cel slab.

> – **Accent.** Atunci cand notele au așa semn, ele se cântă accentuat.



- Audiază și vizionează.
- Învăță fragmentul cu notele și versurile ce urmează.
- Bate din palme ritmul cântecului.



Brâul amestecat

P. Vaiculescu

Vesel

Dam, dim, dim, dam, di, dim, dim, di - ri - dam, dam, dim, dim, dam, dim, dim, dim, di - ri - dam,

Fo-i-ci-ca ver-de, ver-de din-tre văi, s-a-uzi brâ-ul ca la mun-te, mai fla - căi! Ca la mun-te

ca la câmp noi u - na știm, Când ju - căm un brâu cu toți ne ve - se-lim. Hei, hop, ca -

re vreți, ca - re pu - teți, Hei, hop, ca - re nu, mai ră - mâ - neți. Tri, li - ri, li,

li, li-ri, li, li, li-ri, li, li, li Tri, li, ri, li, li, li, li, Tot na - in - te si, si, si.

- După ce ai înțeles ritmul cântecului scrie desenul ritmic **sincopat** al cântecului. Nu uita să pui accenții.
- Cântați și dansați ritmic „*Brâul amestecat*”.

Dansuri rituale

Dansul „**Călușarii**” este un dans popular tradițional practicat în special în timpul sărbătorii de Sânziene (23-24 iunie), dar și la alte evenimente festive. Este un dans de grup, în care participă bărbați, numiți caluși, îmbrăcați în costume tradiționale și purtând talgere sau clopoței la picioare.

Dansul începe cu o serie de mișcări lente și grațioase, urmate de un ritm alert și energic. Dansatorii își arată abilitățile acrobatice, sărind, făcând rotații și piruete în timp ce își bat talgerele sau clopoțeii într-un ritm sincronizat. În timpul dansului, calușarii își schimbă pozițiile și își întorc spatele unuia altuia, făcând semne de protecție și de înfruntare a spiritelor rele.

Simbolismul dansului este legat de mitologia și tradițiile populare, fiind considerat un ritual de exorcizare a forțelor malefice și de aducere a norocului și a fertilității. Dansatorii sunt considerați călători între lumea oamenilor și lumea spiritelor, iar mișcările lor sunt concepute pentru a îndepărta forțele rele și a aduce binecuvântarea zeilor.

- Vizionează și audiază „**Călușarii**” – dans popular din repertoriul Ansamblului Național Academic de dansuri Populare „**Joc**”.



„**Paparudele**” sunt personaje mitologice feminine din folclorul românesc, care sunt asociate cu fertilitatea pământului și cu apa. Acestea sunt înfățișate ca fiind femei frumoase și puternice, cu părul lung și ochii mari. Ele sunt considerate a fi zeități ale ploii și sunt adorate și respectate de către oameni în speranța de a primi o recoltă bună și suficientă apă pentru irigarea culturilor.

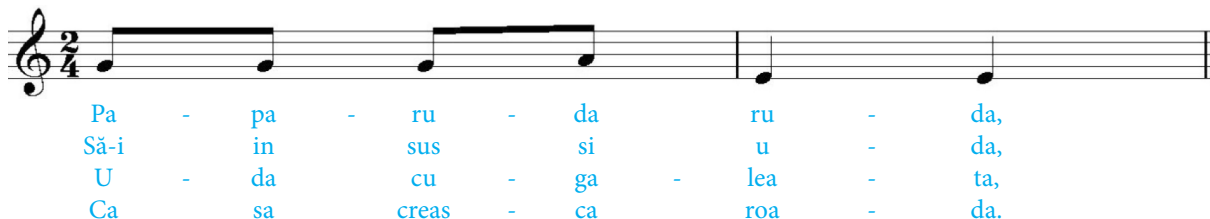
În timpul ritualurilor de primăvară, paparudele sunt invocate de către femeile din comunitate, care dansează în jurul focului, bat din palme și cântă. Aceste rituri sunt efectuate în speranța de a atrage binecuvântarea și ajutorul paparadelor, care sunt considerate a fi protectoare ale culturilor agricole. În timpul acestor ritualuri, femeile își exprimă adorația pentru aceste zeități feminine prin dans, cânt și alte gesturi rituale.



- Vizionează și audiază.



Paparuda



„**Dragaicele**” sunt personaje mitologice feminine din folclorul românesc, considerate a fi făpturi de basm, îngeri ai iernii și mesagere ale solstițiului de iarnă. Acestea sunt înfățișate ca femei frumoase, îmbrăcate în haine strălucitoare și încununate cu flori și jumătăți de coroane.

În tradiția populară, dragaicele apar în ajunul solstițiului de iarnă și poartă cu ele cadouri pentru oameni, inclusiv fructe, nuci și dulciuri. Ele sunt adorate și respectate de către oameni, care obișnuiau să danseze în jurul focului și să cânte pentru a le atrage și a le binecuvânta.

- Vizionează și audiază.
- Care dintre ritualuri studiate ți-au plăcut cel mai mult? Argumentează.
- Care ritualuri cunoști în afară de cele studiate?
- Elaborează un proiect/desen ritual.
- Singur sau în grup, alege o lucrare care am studiat-o anterior și prezintă-o în fața colegilor (cântă, dansează, desenul ritmic...).
- Compune o melodie, ritm sau vers popular.



Rapsodia este un gen muzical care se caracterizează prin faptul că îmbină diferite teme sau motive muzicale într-o compoziție lungă și complexă. Astfel, rapsodie în cântul popular ar putea fi interpretat ca o lucrare muzicală care folosește motive din cântece populare sau care se inspiră din muzica tradițională a unei anumite regiuni. În acest sens, poate fi considerată o sinteză între muzica tradițională și muzica cultă.



George Enescu a fost un compozitor, violonist, pianist, dirijor și pedagog român de renume internațional. El este considerat unul dintre cei mai importanți muzicieni români din istorie și unul dintre cei mai mari compozitori ai secolului al XX-lea.

Enescu a compus o gamă largă de lucrări muzicale, inclusiv simfonii, concerte, muzică de cameră, opere și muzică corală. Lucrările sale se caracterizează prin fuziunea de elemente ale muzicii tradiționale românești

cu tehnicile și formele muzicii clasice occidentale. Printre cele mai cunoscute lucrări ale lui Enescu se numără „*Rapsodia Română nr. 1*” și „*Rapsodia Română nr. 2*”, „*Poema Română*”, Simfonia nr. 1 în mi bemol major, cvartetele de coarde și opera „*Oedipe*”.

„*Rapsodia Română nr. 2*” este o compoziție orchestrală scrisă de compozitorul român George Enescu în anul 1901, când acesta avea doar 19 ani. Această lucrare este una dintre cele mai renumite și mai interpretate lucrări ale lui Enescu, fiind considerată unul dintre cele mai importante exemple ale folosirii muzicii populare românești.

Este o lucrare de mare virtuozitate, scrisă într-o formă de improvizație liberă pe baza unor teme și motive muzicale populare din România. Compoziția este dominată de ritmuri și de pasaje lirice și melodice, care evidențiază frumusețea și expresivitatea muzicii populare românești.

- Vizionează și audiază.
- Ce imagini, stare îți trezește această lucrare muzicală?



Rapsodia Română nr. 2

G. Enescu



Dansurile academice



În dansul academic, muzica și dansul sunt strâns legate între ele, creând o experiență de dans armonioasă și estetică. Muzica poate fi folosită pentru a evoca emoții și stări specifice, iar dansatorii pot utiliza mișcările lor pentru a completa aceste emoții și stări, oferind astfel publicului o experiență artistică captivantă.

Dansul clasic, cunoscut și sub numele de balet, este un gen de dans care a apărut în

Franța în secolul al XVII-lea și a devenit unul dintre cele mai rafinate și elegante genuri de dans din lume. Baletul se bazează pe tehnici precise și complexe, care implică controlul total al mișcărilor corpului și o poziție verticală a corpului.

Exemple de spectacole de balet sunt ***Giselle*** de Jules-Henri Vernoy de Saint-Georges, ***Romeo și Julieta*** – Sergei Prokofiev, dar cele mai cunoscute spectacole de balet sunt compuse de Piotr Ceaikovski:

- „***Lacul Lebedelor***”.
- „***Spărgătorul de Nuci***”.
- „***Frumoasa din Pădure Adormită***”.



Piotr Ilici Ceaikovski a fost un compozitor rus din secolul al XIX-lea, considerat unul dintre cei mai mari compozitori ai tuturor timpurilor. A compus muzică într-o varietate de genuri, inclusiv balet, operă, simfonie, muzică de cameră și vocală. Unele dintre cele mai cunoscute opere ale sale includ baletul „***Lacul lebedelor***”, „***Frumoasa din pădurea adormită***” și „***Spărgătorul de nuci***”.

Ceaikovski a fost unul dintre primii compozitori ruși care a devenit foarte popular în afara Rusiei, în special în Europa și America de Nord. Muzica sa este cunoscută pentru pasiunea și expresivitatea sa, precum și pentru armoniile sale frumoase și inovatoare. De asemenea, Ceaikovski a fost un pionier al utilizării temelor și motivelor folclorice în muzica sa, ceea ce a contribuit la popularitatea și influența sa durabilă asupra muzicii rusești și mondiale.

- Vizionează fragmentele ce urmează:

LACUL LEBEDELOR



SPĂRGĂTORUL
DE NUCI



FRUMOASA DIN
PĂDUREA ADORMITĂ



- Ce impresii ai după vizionarea fragmentelor din Balet, cum ți s-a părut muzica, caracterul, decorațiile, costumațiile?
- Care spectacol ai dori să-l vizionezi pe viu? Argumentează alegerea.

Semnele de alterație. Aceste sunete ridică sau coboară tonul inițial:

Diez – ridică sunetul cu semiton (nota sună puțin mai ridicat).

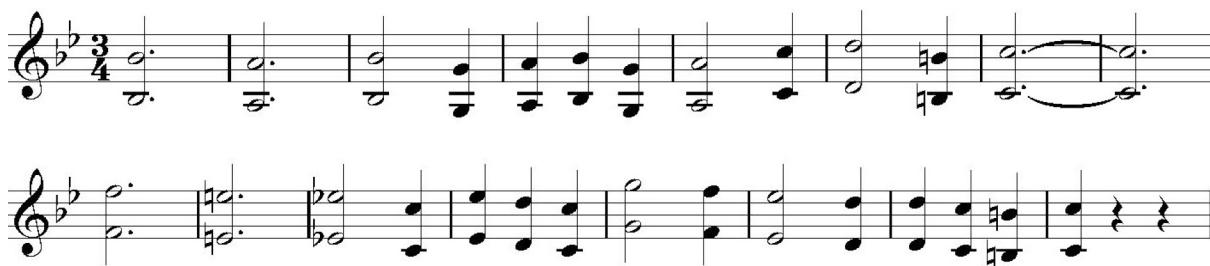
b **Bemol** – coboară sunetul cu semiton (nota sună puțin mai coborât).

⌵ **Becar** – anulează semnele de diez sau bemol.



- Numește notele din fragmentele muzicale:

„Frumoasa din Pădure Adormită”



„Lacul Lebedelor”



„Spărgătorul de nuci”



- Fredonează temele muzicale.
- Vizionează acasă unul dintre baletе și elaborează un desen.

Valsul este un dans de salon în trei timpi, caracterizat prin mișcări elegante și fluide ale corpului, cu pași ușori și muzică în ritm de trei timpi. În general, valsul este considerat un dans romantic, cu o istorie care se întinde pe mai multe secole. În timpul dansului, perechea se deplasează prin sala de dans într-un mod circular, schimbând direcția o dată la trei pași. Muzica de vals este adesea compusă pentru a fi interpretată de o orchestră simfonică și include instrumente precum vioara, violoncelul, flautul, clarinetul și trompeta.



trei timpi –
numărăm Unu, Doi, Trei



Unu-Doi-Trei



Johann Strauss a fost un compozitor și dirijor austriac cunoscut pentru compozițiile sale de muzică de dans, în special valsuri. El este adesea numit „Regele valsului” datorită popularității sale în timpul secolului al XIX-lea și în prezent.

Strauss a compus peste 500 de lucrări, dintre care cele mai cunoscute sunt valsurile, dar și polci, mazurci și operete. Printre cele mai cunoscute valsuri ale sale se numără „*Frumoasa Dunăre*”, „*Valurile Dunării*”, „*Vin Vieni*”, „*Povestea vieneză*”, „*În piața din Prater*” și multe altele.

Muzica lui Strauss a devenit populară în întreaga lume, fiind folosită în filme, teatru, reclame și alte medii. Stilul său a influențat mulți compozitori de muzică de dans din perioada sa și este încă apreciat astăzi pentru farmecul său și eleganța sa clasică.

- Audiază și vizionează.



Tales from the Vienna Woods (Povestiri din pădurea vieneză)

Johann Strauss

Tempo di Valse



Cum combinăm măsura de $\frac{3}{4}$?



- Găsește perechea:



- Compune o melodie la măsura de $\frac{3}{4}$.

- Audiază cântecul „*Valurile Dunării*”.



Valurile Dunării

I. Ivanovici

Tempo di Valse

O bar - că pe va - luri plu - teș - te u - șor, _____ Dar ci -
 Nu, nu e vâ - tul, nici Du - nă-rea nu-i, _____ E -
 - ne in - ga - na un cân - tec de dor? _____ Cân - tul il
 __ lo - pa - ta - rul și cân - te-cul lui. _____ Dar când pe
 poar-ta a - le-ne un val Ca pe o floa-re de nu-feri spre mal, Spre fa - ta
 cer pri - ma stea va scl - pi Și când Lu - ce - fe - rii vor a - ti - pi, Bar - ca sub
 ca - re-l aș - teap - tă of - tând, Iar o - re - le trec pe rând
 sal - cii tă - cu - tă va sta, Iar fa - ta-l va-m - bra - ti - șa.

- Interpretează expresiv cântecul „*Valurile Dunării*”.
- Bate ritmic din palme ritmul cântecului și cântă concomitent.

Menuetul este un dans de origine franceză care a fost popular în Europa în secolele XVII și XVIII. Este un dans într-un timp lent, în măsură de 3/4, și este caracterizat de mișcări grațioase și elegante. În general, menuetul este dansat de o pereche care execută o serie de pași și figuri, care includ pasul înainte, pasul înapoi și pasul lateral.

Menuetul a fost unul dintre cele mai populare dansuri de societate ale secolului XVIII și era adesea inclus în compozițiile de muzică clasică ale acelei perioade. Mulți compozitori celebri, precum Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven, au inclus menuetul în compozițiile lor, fie ca parte a unei suite de dansuri, fie ca piesă individuală.

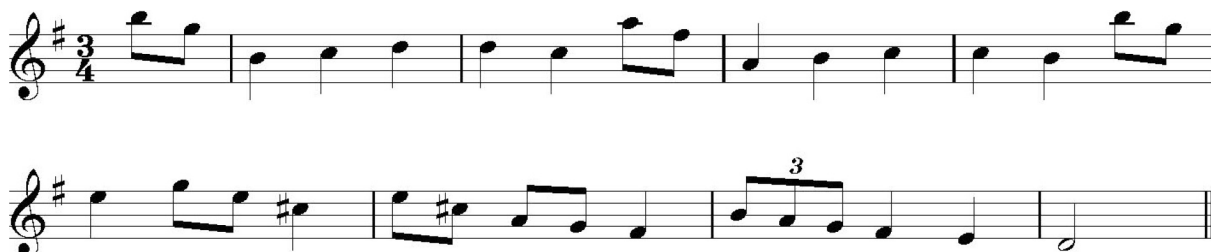
În prezent, menuetul este adesea dansat ca o formă de dans tradițional sau folcloric, dar rămâne și o parte importantă a muzicii clasice, fiind adesea interpretat la concerte sau în alte evenimente culturale.

- Vizionează dansul.
- Cum ți se pare acest gen de dans?



Menuet G-dur

W.A. Mozart

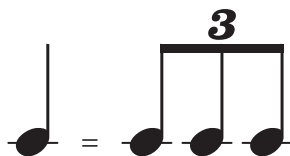


- Transcrie melodia și scrie denumirea notelor.

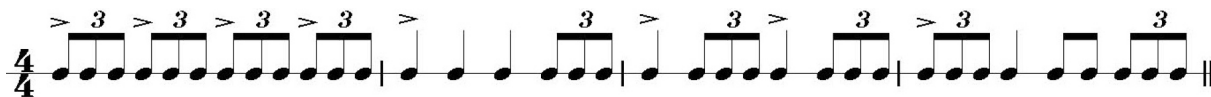
Notă:



Triolet – 3 optimi care sunt incadrate de cifra 3 formează un triolet și toate 3 optimi formează un tingur timp:



- Cum poate fi incadrat Trioletul într-o măsură:



- Exersează acest ritm.
- Compune un ritm la $\frac{3}{4}$ folosind și Triolet.
- Compune o melodie folosind și Triolet.

PROIECT DE GRUP

Viața și realitatea exprimate în muzică și în alte arte

■ EVALUARE

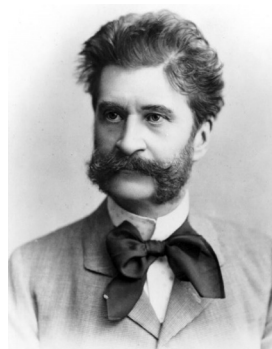
1. Realizează corespondența între nume și compozitorul din imagine.



Johann Strauss

Piotr Ilici Ceaikovski

George Enescu



2. Care baletе cunoști?

3. Ce înseamnă **vals**?

Muzica și artele plastice. Mijloace de redare/exprimare a realității

Muzica și artele plastice sunt două forme de expresie artistică care utilizează mijloace specifice pentru a reda sau exprima realitatea.

În cazul muzicii, aceste mijloace includ sunetele, timbrele, ritmurile, temele, armoniile și dinamica, care sunt folosite pentru a crea o anumită atmosferă sau a transmite o anumită emoție. Astfel, prin intermediul muzicii se poate exprima o gamă largă de stări, de la cele mai plăcute și relaxante până la cele mai intense și dramatice.

În cazul artelor plastice, mijloacele specifice includ linia, culoarea, forma, textura, proporția, perspectiva și compoziția, care sunt utilizate pentru a crea imagini sau forme tridimensionale care exprimă anumite idei sau stări. Astfel, prin intermediul artelor plastice se pot reda sau exprima o varietate de subiecte, de la peisaje și natură statică, la portrete și imagini abstracte.



Ambele forme de expresie artistică pot fi utilizate pentru a reda sau exprima realitatea într-un mod subiectiv, adică într-o manieră care reflectă perspectiva și percepția artistului asupra lumii înconjurătoare. În acest sens, muzica și artele plastice pot fi considerate mijloace importante de comunicare și de exprimare a emoțiilor și a ideilor, precum și de a transmite mesaje și valori culturale.

Termenul **tablou muzical** se referă la o combinație de elemente muzicale și vizuale care sunt utilizate pentru a crea o anumită atmosferă sau a evoca o anumită imagine sau scenă în mintea ascultătorului sau a spectatorului.

În contextul teatrului muzical sau al operetei, un „tablou muzical” este o secvență muzicală și scenică care prezintă o scenă sau un moment important din povestea narată. Aceste tablouri pot fi foarte elaborate, incluzând decoruri, costume, dansuri și cântece, și sunt adesea utilizate pentru a ilustra puncte culminante din poveste.

Nikolai Rimski-Korsakov a fost un compozitor, dirijor și profesor de muzică rus, considerat unul dintre cei mai importanți compozitori ruși ai secolului al XIX-lea.

În timpul carierei sale, Rimski-Korsakov a compus o serie de opere, printre care cele mai cunoscute sunt „*Șeherezada*”, „*Cocorul de aur*”, „*Capriciile lui Naima*”, „*Sadko*” și „*Snegurocika*”. El a fost, de asemenea, un maestru al orchestrării, lucrând la o serie de lucrări de compozitori precum Modest Mussorgsky și Aleksandr Borodin, pentru a le îmbunătăți și a le aranja pentru orchestră.



„*Șeherezada*” este o suită simfonică compusă de Nikolai Rimski-Korsakov în anul 1888 și este una dintre cele mai cunoscute și populare lucrări ale sale. Compoziția a fost inspirată de povestirile din „O mie și una de nopți” și este structurată în patru părți, fiecare reprezentând câte o poveste sau episod din această colecție de basme.

Cele patru părți ale suitei sunt următoarele:

1. **Largo e maestoso** – „*Marea și vasul Sinbad*”
2. **Lento** – „*Povestea prințesei Kalender*”
3. **Andantino quasi allegretto** – „*Povestea lui prințul și prințesa*”
4. **Allegro molto** – „*Festival la Bagdad – Marele Vânzător de sclavi*”

Fiecare parte a suitei descrie o poveste sau un episod diferit din „O mie și una de nopți”, evocând imagini vii și colorate ale Orientului Mijlociu.

- **Audiază și vizionează.**



Șeherezada

N.R. Korsakov



O **suită simfonică** este o compoziție muzicală pentru orchestră care constă dintr-un grup de piese muzicale scurte, în general trei sau mai multe, care sunt legate prin tematică sau stil și sunt interpretate într-o anumită ordine. Fiecare piesă poate fi interpretată separat, dar împreună alcătuiesc un întreg coerent.

- Cum ți s-a părut această suită muzicală, ce stare îți trezește, imagini?
- Cum ți s-a părut melodia, ritmul, tempoul?



Dumitru Georgescu-Kiriac a fost un compozitor, profesor, dirijor de cor și folclorist român. Orientarea muzicii corale și vocale a lui D.G. Kiriac este legată de valorificarea folclorului și a trăsăturilor modale ale acestuia. Autorul adoptă cu precădere genul miniaturii corale, multe dintre coruri recurgând chiar la melodia folclorică autentică. Prelucrările sale se disting prin rafinamentul melodic și prin păstrarea formulelor modale, care le conferă originalitatea filonul cântărilor bizantine, drumul valorificării vechilor melodii psaltice, epurate de ornamentică:

Am umblat pădurile, Codrule, codruțule, Morarul, Hai, hai murgule, hai, Cântările Liturghiei pentru copii și popor, Românașul. A descoperit și popularizat în întreaga țară valorosul colind tradițional românesc „*O, ce veste minunată!*”.

Moara

D. Georgescu-Kiriac



Poemul simfonic „Marea” are o formă ciclică, împărțită în cinci secțiuni tematice, care sugerează diferite stări și imagini legate de marea învolburată. Secțiunile sunt numite după stările lor emoționale: „*Misterios*”, „*Agitat*”, „*Dezolare*”, „*Revelație*” și „*Căldură interioară*”.

În întreaga lucrare, Čiurlionis folosește diferite tehnici orchestrale, cum ar fi culorile sonore și timbrele diferite ale instrumentelor, pentru a crea un tablou muzical complex și expresiv al naturii.

Marea lui Čiurlionis este considerată o lucrare importantă în evoluția muzicii lituaniene și a fost o sursă de inspirație pentru alți compozitori lituanieni de mai târziu.

- Audiază și vizionează.
- Ce instrumente muzicale ți-au atras mai mult atenția, descrie.
- Elaborează un desen în timpul audiției Poemului Simfonic „*Marea*”.



Suita este o lucrare muzicală instrumentală alcătuită din mai multe părți scrise în aceeași tonalitate, dar contrastante prin caracter și prin mișcare. Practic, este o compoziție muzicală, constând dintr-o serie de piese instrumentale, unite într-o operă de proporții mai mari.

Suita pentru pian „*Tablouri dintr-o expoziție*” este o lucrare compusă de Modest Mussorgsky, care a fost inspirată de expoziția de pictură a prietenului său Viktor Hartmann. Suita este formată dintr-o serie de tablouri muzicale, fiecare reprezentând o pictură din expoziție.



Modest Musorgski a fost un compozitor rus și membru al Grupului de Cinci, o mișcare muzicală naționalistă care a apărut în Rusia în secolul al XIX-lea. Este cunoscut pentru operele sale, cum ar fi „*Boris Godunov*” și „*Khovanshchina*”, și pentru ciclul său de cântece „*Călugărul din mănăstirea Saharov*”, dar și pentru lucrarea sa pentru pian „*Tablouri dintr-o expoziție*”.

Musorgski a fost un compozitor nonconformist și original, care a experimentat cu noi idei și tehnici muzicale. Muzica sa a fost puternic influențată de folclorul rusesc, iar stilul său a fost caracterizat de armonii puternice și de un ritm intens.

- Audiază „*Baletul pușorilor ieșiți din găoace*” din suita pentru pian „*Tablouri dintr-o expoziție*”.
- Cum ți se pare caracterul lucrării, ce mijloace de expresie a folosit compozitorul.
- Muzica audiată corespunde cu caracterul lucrării, ce denumire ai propune tu. Argumentează.



■ EVALUARE

1. Analizează și caracterizează imagine artistică cu același subiect în creații muzicale, literare.
2. Ce înseamnă suită?
3. Ce înseamnă **Poem simfonic**?

Muzica și teatrul. Sincretismul artelor în genurile muzicii dramatice

Muzica și teatrul sunt două forme de artă care se îmbină adesea pentru a crea producții artistice complexe și impresionante.

În teatru, muzica poate fi folosită pentru a sublinia anumite momente ale poveștii, pentru a crea o atmosferă sau pentru a adăuga o dimensiune emoțională suplimentară la scenele care se desfășoară pe scenă. De asemenea, unele producții teatrale sunt chiar bazate pe muzică, cum ar fi musicalurile.

În același timp, muzica poate fi inspirată de teatru și poate fi scrisă pentru a însoți producțiile teatrale. De exemplu, compozitorii de operă scriu muzică pentru a completa acțiunea și poveștile operei. De asemenea, în ultimii ani, a fost dezvoltată o formă de spectacol numită teatru muzical, care combină elemente de teatru, muzică și dans pentru a crea un spectacol impresionant și impresionant.

Teatrul dramatic este un gen de teatru care se concentrează pe dezvoltarea acțiunii și a personajelor, abordând teme serioase și adesea tensionate. Există mai multe genuri de teatru dramatic, printre care se numără:

- Tragedia
- Drama
- Comedia

Tragedia – o formă de teatru care se concentrează pe personaje și evenimente care se termină într-un deznodământ tragic, adesea cu moartea unuia sau mai multor personaje principale.

Drama – poate aborda o varietate de subiecte, cum ar fi conflictele interpersonale, problemele sociale sau politice sau aspecte ale naturii umane. Un element important al dramaturgiei este caracterizarea, prin care personajele sunt dezvoltate și prezentate astfel încât publicul să poată simpatiza cu ele și să se conecteze emoțional cu acțiunea.

Comedia – un gen de teatru care are ca scop producerea de râs și umor în public, prin utilizarea unor situații comice și personaje exagerate. Comedia poate fi împărțită în mai multe subgenuri, cum ar fi comedia de caracter sau comedia de idei.

- Care gen dintre aceste enumerate cunoști, cum ți s-au părut?

■ PROIECT DE GRUP

Sincretismul artelor în teatrul muzical

Sincretismul artelor în genurile muzicii dramatice

Genurile muzicii dramatice, cum ar fi opera, opereta și musicalul, sunt cunoscute pentru sincretismul lor artistic, care combină elemente din diferite forme de artă, cum ar fi muzica, dansul și teatrul. În aceste genuri, muzica nu este doar un element de acompaniament, ci joacă un rol important în dezvoltarea acțiunii și a personajelor.



Opera este cel mai vechi gen de muzică dramatică, în care muzica și teatrul sunt combinate pentru a prezenta o poveste sau o acțiune. Muzica operei poate fi împărțită în recitative, care sunt mai apropiate de vorbire și ajută la avansarea acțiunii, și arii, care sunt melodii mai elaborate care exprimă emoții intense și motivele personajelor. Dansul poate fi, de asemenea, prezent în anumite producții de operă.

Opera este apreciată în întreaga lume ca o formă importantă de artă, cu tradiții distincte și un repertoriu vast și variat. Iată câteva exemple de opere și compozitori celebri din istoria muzicii:

„*Carmen*” de Georges Bizet; „*La Traviata*” de Giuseppe Verdi; „*Aida*” de Giuseppe Verdi; „*Don Giovanni*” de Wolfgang Amadeus Mozart, „*Die Zauberflöte*” (Flautul fermecat) de Wolfgang Amadeus Mozart; „*Madama Butterfly*” de Giacomo Puccini etc.

De la opere clasice precum „*Carmen*” sau „*La Traviata*” la opere contemporane precum „*Nixon in China*” sau „*The Ghosts of Versailles*”, opera continuă să rămână o formă vitală de artă și o sursă importantă de divertisment cultural.

Wolfgang Amadeus Mozart este considerat unul dintre cei mai importanți compozitori din istoria muzicii clasice. Acesta s-a născut la Salzburg, Austria, și a început să compună muzică de la o vârstă fragedă, fiind îndrumat de tatăl său, Leopold Mozart, care era și el un muzician.



Mozart a compus o varietate de opere, muzică de cameră, simfonii și concerte, și a influențat profund dezvoltarea muzicii clasice. Printre cele mai cunoscute opere ale sale se numără „*Don Giovanni*”, „*Nunta lui Figaro*”, „*Flautul fermecat*” și „*Cenușăreasa*”.

Muzica lui Mozart este cunoscută pentru complexitatea armoniei, echilibrul formei și frumusețea melodiilor sale. Acesta a fost, de asemenea, unul dintre primii compozitori care a experimentat cu compunerea de muzică la un nivel emoțional și psihologic mai profund, adăugând elemente de dramatism și expresie în muzica sa.

Opera „*Bastien und Bastienne*” este o comedie muzicală scrisă de Wolfgang Amadeus Mozart în 1768, când acesta avea doar 12 ani. Este prima operă scrisă de Mozart și a fost compusă în limba germană.

Intriga operei „*Bastien und Bastienne*” este simplă: Bastienne, o tânără țărăncă, își plânge iubitul infidel, Bastien, care a părăsit-o pentru o altă femeie. O vrăjitoare bătrână îi promite să-i ajute să-și recâștige iubitul dacă îi urmează sfaturile. În cele din urmă, după multe peripeții, Bastien și Bastienne se împacă și se căsătoresc.

Opera a fost scrisă pentru a fi interpretată într-un cadru privat, în grădina unui patron al familiei Mozart. A fost jucată inițial într-o versiune mai scurtă, dar mai târziu a fost extinsă și adaptată pentru a fi jucată într-un teatru. „*Bastien und Bastienne*” este o operă scurtă și ușoară, cu elemente de comic și muzică simplă, adecvată pentru publicul larg.

Uvertură – Compoziție muzicală pentru orchestră, concepută ca introducere la o operă, la un oratoriu, la o suită instrumentală etc. sau ca o lucrare independentă.

- **Audiază uvertura.**

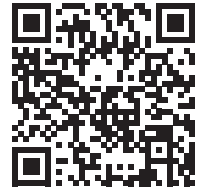


Bastien și Bastienne (Uvertura)

W.A. Mozart



- Cum ți se pare caracterul Uverturei?
- Care durate muzicale a utilizat compozitorul?
- Transcrie măsuri unde pătrimile sunt combinate cu optimile:
 - pătrimi combinate cu optimi și șaisprezecimi;
 - doimi combinate cu pătrimi și optimi;
 - șaisprezecimi.
- Audiază și vizionează opera „**Bastien și Bastienne**”.
- Ce impresii ai de la Operă? Cum ți s-a părut muzica, caracterul?



Opereta este un gen de muzică dramatică care a apărut în secolul al XIX-lea și care combină elemente de operă cu influențe din muzica populară. Operetele sunt mai ușoare și mai relaxante decât operele, cu o acțiune mai puțin serioasă și mai multe momente de umor. Dansul și cântecele sunt elemente importante ale operetei, iar personajele sunt deseori exagerate și colorate. Unele exemple de operete celebre sunt:

„**Vânătorul de păsări**” (Die Vogelhändler) de Carl Zeller; „**Liliacul**” (Die Fledermaus) de Johann Strauss II; „**Crai nou**” de Ciprian Porumbescu.



Ciprian Porumbescu a fost un compozitor, dirijor și profesor român. Este considerat unul dintre cei mai importanți compozitori români din secolul al XIX-lea și unul dintre pionierii muzicii romantice românești.

El a compus o serie de lucrări muzicale, inclusiv cântece, poeme simfonice, muzică de cameră și opere. Cele mai cunoscute lucrări ale sale includ „**Balada**” pentru vioară și orchestră, „**Crai Nou**” și „**Hora Staccato**”, care este una dintre cele mai cunoscute piese de muzică clasică din România.

Muzica sa continue să influențeze muzica românească și să devină o sursă de inspirație pentru compozitori și interpreți în secolele care au urmat.

„**Crai Nou**” este o operetă românească scrisă de compozitorul Ciprian Porumbescu, în 1889. Aceasta este considerată una dintre cele mai importante lucrări ale sale și una dintre cele mai reprezentative lucrări muzicale ale culturii românești.

Povestea operetei are loc într-un sat din Munții Carpați, unde se desfășoară o poveste romantică între doi tineri, Mara și Ion. Mara este o fată săracă și harnică, iar Ion este un cioban bogat și popular în sat. În ciuda diferențelor lor sociale, cei doi se îndrăgostesc și își jură iubire veșnică.

Opereta este cunoscută pentru ariile sale frumoase și melodioase, cum ar fi „**Trei culori**”, „**Crai nou**” și „**Unde i cucul de sărbători**”. Aceasta a devenit o emblema a muzicii populare românești și a fost interpretată de-a lungul anilor de o varietate de artiști și trupe.

- Audiază și vizionează opereta „**Crai nou**”.



Crai nou (Hora)

C. Porumbescu



- Fredonează tema Horei.
- Transcrie melodia în caiet.

Musicalul este un gen relativ nou de muzică dramatică, care a apărut în secolul al XX-lea. Musicalurile combină muzica, dansul și teatrul pentru a prezenta o poveste sau o acțiune. În musicaluri, muzica și cântecele sunt folosite pentru a dezvolta personajele și acțiunea, iar dansul este folosit pentru a crea un impact vizual puternic. Musicalurile pot fi foarte diverse în ceea ce privește stilul muzical și tematica.

Iată câteva exemple de musicaluri celebre:

„**The Phantom of the Opera**” – compus de Andrew Lloyd Webber, această producție a fost prezentată prima oară în 1986 și continuă să fie unul dintre cele mai populare și longevive musicaluri din lume.

„*Les Misérables*” – compus de Claude-Michel Schönberg și Alain Boublil, acest musical a fost prezentat prima oară în 1980 și se bazează pe romanul clasic al lui Victor Hugo. El a câștigat mai multe premii Tony și a devenit unul dintre cele mai longevive și populare musicaluri din istorie.

„*The Lion King*” – compus de Elton John și Tim Rice, acest musical a fost adaptat din filmul animat Disney cu același nume și a fost prezentat pentru prima oară în 1997. Musicalul este cunoscut pentru costumele sale elaborate și decorurile impresionante, și a devenit unul dintre cele mai populare spectacole de teatru muzical din toate timpurile.

„*Sunetele muzicii*” (titlu original „*The Sound of Music*”) este un celebru musical american, compus de Richard Rodgers, cu versuri de Oscar Hammerstein II și un libret de Howard Lindsay și Russel Crouse. A fost inspirat de memoriile Mariei von Trapp și de istoria reală a familiei von Trapp.

Acțiunea se petrece în Austria, în jurul anului 1938, când Naziștii se pregătesc să anexeze țara. Maria Rainer este trimisă să fie guvernanta copiilor din familia von Trapp, o familie de muziceni și cântăreți din Salzburg. Maria reușește să câștige inima copiilor prin cânt și joc și se îndrăgostește de Georg von Trapp, văduvul lor.

„*Sunetele muzicii*” a fost adaptat într-un film de mare succes în 1965, cu Julie Andrews și Christopher Plummer în rolurile principale. Muzica din musical, inclusiv piese celebre precum „*Do-Re-Mi*”, „*My Favorite Things*” și „*Edelweiss*”, a devenit foarte populară și iubită de public.

- Audiază atent cântecul.
- Acum ascultă acest cântec în original din Musicalul „*THE SOUND OF MUSIC*” compus de compozitorul R. Rodgers.
- Fredonează „*Cântecul gamei*”.



Crai nou (Hora)

C. Porumbescu

$\text{♩} = 120$

(Ro)Do e pri - ma no - ta - n ga - ma, Re ur - mea - ză du - pă ea,
(Engl)Doe, a deer, a fe - male deer Ray, a drop of gol - den sun.

Mi a tre - ia in sol - fe - giu, Fa la mij - loc e și ea,
Me, a name I call my - self Far, a long, long way to run.

Sol, a cin-cea treap-ta-n sus, La cu-n ton mai sus s-a dus,
Sew, a need-le pull-ing thread, La, a note to fo-llow sew,

Și e no-ta de sfâr-șit, și la Do iar am ve-nit.
Tea, a drink with jam and bread! That will bring us back to Do.

- Continuie melodia-gama Do major Ascendent și Descendent.
- Cântați toți împreună sau formați grupuri/ ansambluri și cântați expresiv „*Cantecul Gamei*” (la dorință puteți bate ritmic din palme, picioare, dansați).
- Experimentează cu colegii – cântă cu ritm lent și ton trist sau compune fragmente noi la cele existente în cântec.

Istoria dansului și muzicii datează de mii de ani și este dificil de determinat care a fost primul dans cu muzică. Cu toate acestea, se știe că dansul și muzica au fost strâns legate în multe culturi antice.

În cultura greacă antică, de exemplu, dansul și muzica au fost adesea asociate cu ritualurile religioase și cu celebrarea zeilor și zeițelor. În cultura egipteană antică, dansul și muzica erau parte integrantă a ceremoniilor funerare și a spectacolelor de teatru.

Un alt exemplu de dans și muzică tradiționale este dansul hula din Hawaii. Acest dans este însoțit de muzică tradițională hawaiană, care se cântă cu ajutorul unor instrumente precum ukulele și chitare hawaiane.

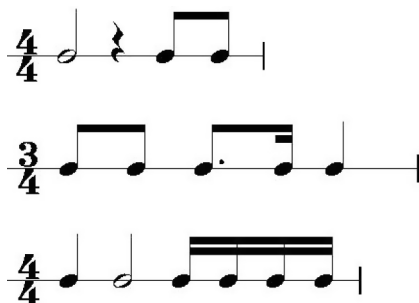
În general, muzica și dansul au fost întotdeauna parte integrantă a culturii și a tradițiilor umane, iar istoria lor este foarte veche. Chiar dacă nu putem determina cu exactitate care a fost primul dans pus cu muzică, putem spune cu siguranță că acestea au fost și vor fi întotdeauna parte importantă a vieții noastre.

Joc. „Povestea muzicală”

Incepeti o poveste și opriți-vă la un moment dat, când un elev trebuie să continue povestea prin cântec. Fiecare elev trebuie să adauge la poveste prin cântec, creând o poveste muzicală.

- Compune în caietul de note melodie minim de din 4 măsuri:
- *Lucru individual*: Alege un instrument muzical și descrie totul despre el – originea, de unde și de ce a provenit, la ce evenimente se cânta cu el etc.
- Creează singur sau în grup un afiș sau invitație la un program cultural-artistic pentru școală.

- Transcrie ritmul în caietul de note (minim 4 păsurî):



- Transcrie în caietul de note „*Povestiri din pădurea vieneză*” de Johann Straus Vocea superioară a melodiei.
- Improvizează o creație muzicală-ritm melodie, caracter.
- Numește cele trei semne de alterație învățate anterior și explică funcția lor.
- Bate din palme ritmul melodiei ce urmează.



Istoria instrumentelor muzicale și a dansului datează de mii de ani și este dificil de determinat care a fost primul instrument muzical cu care s-a dansat. Cu toate acestea, se știe că oamenii preistorici au creat instrumente primitive din materiale precum oase, lemn și piatră, care au fost utilizate pentru a crea sunete ritmice și melodii simple.

În culturile antice, instrumentele muzicale au jucat un rol important în acompanierea dansului și a altor forme de expresie artistică. De exemplu, în cultura greacă antică, muzica și dansul erau adesea asociate cu riturile religioase și cu celebrarea zeilor și zeițelor. În timpul ceremoniilor, instrumente precum lira, aulos (un instrument cu suflat similar cu o oboi), kithara (un instrument cu coarde asemănător cu o chitară) și tibia (un instrument cu suflat similar cu o flaută) erau utilizate pentru a crea sunete ritmice și melodii.

În culturile africane, instrumente precum djembe (un toבă de mână), kora (un instrument cu coarde similar cu o harfă) și balafon (un instrument cu percuție și coarde) au fost utilizate pentru a acompania dansurile tribale.

În general, în culturile din întreaga lume, instrumentele muzicale și dansul au fost întotdeauna strâns legate și au evoluat împreună de-a lungul timpului. Chiar dacă nu putem determina cu exactitate care a fost primul instrument muzical cu care s-a dansat, putem spune cu siguranță că acestea au fost și vor fi întotdeauna parte importantă a vieții noastre.

• Realizează corespondența:



Dans contemporan

Dans popular

Samba

Balet



Stii de ce?... Se utilizează acompanimentul în muzică

Acompanimentul în muzică se referă la sunetele de fundal care susțin melodia principală sau vocea solistului. Acesta poate fi creat prin diferite mijloace, cum ar fi instrumentele muzicale, voci sau efecte sonore, iar rolul său este de a completa și de a completa melodia principală.

Iată câteva motive pentru care se utilizează acompaniamentul în muzică:

1. **Susținerea melodiei** – Acompaniamentul ajută la susținerea și consolidarea melodiei prin adăugarea de elemente armonice și ritmice.
2. **Crearea unui ambient** – Acompaniamentul poate crea o atmosferă și o stare de spirit pentru melodie, adăugând texturi și culori sonore.
3. **Îmbogățirea compoziției** – Acompaniamentul poate adăuga complexitate și interes compoziției muzicale, permițând compozitorilor să creeze armonii mai bogate și variate.
4. **Sprijinirea solistului** – Acompaniamentul poate ajuta solistul să-și completeze vocea și să-și concentreze atenția asupra interpretării melodiei.
5. **Adăugarea de dinamică** – Acompaniamentul poate adăuga variabilitate și dinamică melodie prin schimbarea intensității, timbrului sau ritmului.

În general, acompaniamentul este un element important în muzică, oferind un suport esențial pentru melodie și permițând un nivel mai mare de expresivitate și complexitate.

Improvizează

1. Cântă cu colegii o melodie simplă și apoi adăugați un acompaniament de chitară sau pian. Alegeți câteva acorduri simple și încercați să le potriviți cu melodia, asigurându-vă că sună armonios și coerent.
2. Crează cu colegii un acompaniament ritmic folosind diverse instrumente sau sunete. Alegeți un set de instrumente sau sunete și creați un acompaniament care să se potrivească cu o anumită melodie sau ritm.

Bine de știut

Pentru a face notițe în timpul audierii unei melodii și pentru a o reține mai ușor, poți urma acești pași:

1. Ascultă melodia cu atenție și încercă să te concentrezi asupra elementelor sale cheie, cum ar fi ritmul, melodia și armoniile.
2. Observă diferite secțiuni ale melodiei, cum ar fi introducerea, strofa, refrenul și puntea, și încercă să le distingi.
3. Fă notițe rapide cu privire la structura melodiei și armoniile sale. Poți folosi notații simple, cum ar fi acordurile sau progresele de acorduri, pentru a te ajuta să-ți amintești de armoniile melodiei.
4. Încercă să te concentrezi pe ritmul melodiei și să faci notițe pe baza acestuia. Poți scrie note de muzică, cum ar fi notele, pauzele și tăierile, pentru a-ți ajuta să-ți amintești de ritmul melodiei.
5. Încearcă să identifici motivele melodice sau frazele melodice și să faci notițe cu privire la acestea. Poți utiliza note simple, cum ar fi săgețile sau simbolurile grafice, pentru a-ți ajuta să-ți amintești de acestea.
6. Repetă procesul de ascultare și notare a melodiei, până când ești mulțumit de notele tale și de reținerea melodiei.

Pentru a ajuta să-ți amintești mai bine de melodie, poți exersa cântarea sau redarea ei pe un instrument muzical și poți folosi notele și notițele tale, pentru a te ghida în interpretarea melodiei.

- Audiază atent lucrarea *Für Elise* de L.v. Beethoven și încearcă să faci notițe paralel pentru a reține mai bine melodia audiată.



Joc. „Cântă-mi o poveste”

Alegeți o poveste și cereți elevilor să compună o melodie pentru acea poveste. Fiecare elev poate să își creeze propria melodie, după care toți elevii pot cânta împreună.

- Elaborează un desen după cântecul-poveste:
- Scrie un eseu: „**Muzica în familia artelor**”

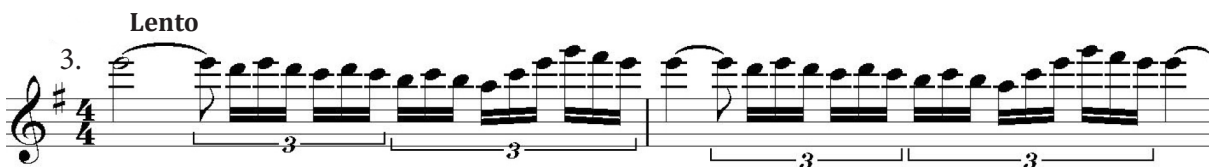
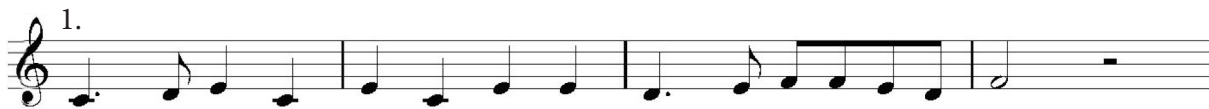
Dirijorul Do



- Transcrie în caietul de note cântecelul „Dirijorul Do” și apoi cântă melodia cu denumirea notelor.

■ EVALUARE FORMATIVĂ

1. Ce înseamnă Tablou Muzical
2. Ce înseamnă Muzical
3. Da denumiri de Musicaluri
4. Scrie denumirea lucrării muzicale după fragmentul dat:



5. Eseu: **Muzica în familia artelor.**

MUZICA ȘI NATURA



Muzica și natura sunt două aspecte ale vieții care, deși par a fi foarte diferite, pot fi strâns legate și pot avea un efect profund asupra oamenilor.

Natura este o sursă de inspirație pentru mulți muzicieni, care au creat opere care reflectă frumusețea și complexitatea naturii. De exemplu, compozitorul german Ludwig van Beethoven a scris o simfonie intitulată „*Pastorala*”, care reprezintă o imagine muzicală a naturii și a vieții rurale.

Pe de altă parte, natura poate fi considerată și ca un instrument muzical în sine. Sunetele naturii, cum ar fi cadrul apei sau cântecul păsărilor, pot fi folosite pentru a crea muzică ambientală sau pentru a adăuga un element natural la alte tipuri de muzică. Acest lucru poate fi deosebit de benefic pentru oameni, deoarece sunetele naturii au fost demonstrate că reduc nivelul de stres și pot ajuta la relaxare.

Muzica și natura sunt două aspecte ale vieții care pot fi strâns legate și pot avea un efect profund asupra oamenilor. Muzica poate fi inspirată de natură și poate fi folosită pentru a evoca peisaje și experiențe din natură, iar natura poate fi considerată ca un instrument muzical în sine. Împreună, aceste două elemente pot contribui la îmbunătățirea sănătății și a bunăstării noastre și pot aduce o mai mare bucurie și împlinire în viața noastră.

- *Scrie în caiet:* Ce exemple muzicale cunoști cu conținut de natură.

Mijloacele și procedeele de redare a naturii în muzică sunt diverse și pot fi utilizate pentru a crea o impresie auditivă a peisajelor, animalelor sau plantelor din natură. Unele dintre cele mai frecvente mijloace și procedee utilizate pentru a reda natura în muzică includ:

- Folosirea de instrumente muzicale specifice – de exemplu, flautul poate fi utilizat pentru a reda sunetele de păsări, iar tobele pot fi utilizate pentru a reda sunetele de trăsnet sau tunet.
- Folosirea de efecte sonore – cum ar fi zgomotul de ploaie, vânt sau sunetele de animale, care pot fi redade prin intermediul sintetizatoarelor sau prin înregistrarea sunetelor reale și integrarea acestora în muzică.
- Folosirea de armonii și ritmuri naturale – cum ar fi pulsul inimii, ritmul respirației sau sunetele de valuri, care pot fi integrate într-un cântec pentru a sugera un anumit cadru natural.
- Folosirea de compoziție muzicală și structură – cum ar fi utilizarea unor teme sau motive muzicale care sugerează anumite elemente naturale sau evocă anumite emoții specifice asociate cu natura.
- Folosirea de simbolism muzical – cum ar fi folosirea anumitor instrumente sau armonii pentru a sugera idei precum pacea, libertatea sau frumusețea naturii.

Imaginea naturii în creații de muzică populară

În muzica populară, imaginea naturii este un subiect frecvent abordat, datorită faptului că me-leagul nostru are un mediu natural variat și bogat. În general, muzica populară este cunoscută pentru utilizarea instrumentelor tradiționale, precum vioara, fluierul și tambalul care reușesc să evoce cu succes atmosfera rurală și imaginea naturii.

Țara mea

V. Doni

Tempo di sarba



1. Fo-i - ci - ca de ci - coa - re, ____ Eu sunt om ca ori - și - ca - re, ____



____ Dar când zic de ța - ra mea, __ mai, __ Par - că sunt o pa - să - rea, mai, __



____ Nu aș mer - ge, aș zbu - ra, mai, __ N-aș gră - i, aș tot cân - ta, __ mai. ____

2. Frunzuliță, foi ca mura,
Cântă inima, nu gura,
Îmi tot cântă inima,
Că mi-i dragă țara mea,
Și-oi cânta așa mereu,
Că mi-i drag pământul meu.

3. Pământ bun cu mâini robace
Și cu dragoste de pace,
Pământ bun cu ochi curați
Și cu dragoste de frați,
Pământ bun cu gând frumos
Ca și floarea care-o cos.

- Învăță și interpretează expresiv cântecul „**Tara mea**”.
- Interpretează cântecul cu acompaniment și fără acompaniment.

„**Ciocârlia**” este un **tablou muzical** care a devenit o emblemă a muzicii populare românești și care este adesea interpretat de către muzicieni în întreaga lume. Melodia transmite energia, pasiunea și frumusețea naturii, evocând imaginea unei păsări libere în zbor și reprezentând astfel o sursă de inspirație pentru mulți muzicieni și ascultători.

„**Ciocârlia**” este o lucrare emblematică a muzicii clasice românești, care a fost interpretată de-a lungul timpului de către unii dintre cei mai importanți violoniști ai lumii. De asemenea, aceasta a devenit un simbol al muzicii populare românești și este iubită de către publicul din întreaga lume.



- Audiază „**Ciocârlia**” în interpretarea lui Nicolae Botgros la vioară.
- Audiază „**Ciocârlia**” în interpretarea lui Gheorghe Zamfir la nai.
- Scrie în caietul de clasă: Care dintre aceste două moduri de redare a naturii ți-au plăcut mai mult și prin ce anume? Argumentează.

Luncile s-au deșteptat

Muzica: Timofei Popovici

Allegretto

1. Lun - ci - le s-au deș-tep - tat, foa - ie ver - de de_ bu-jor. C-a so-sit pe-al nos - tru plai
Scum - pă hai-n-au îm-bră - cat

Gra - iul zi - le - lor_de_mari. Foa - ie ver - de de_ bu - jor Foa - ie ver - de de__ bu - jor.

2. Graiul dalbei primăveri,
Foaie verde de bujor,
Ne-a adus senine seri,
Foaie verde de bujor.
Și-a adus în sărbători
Veselele noastre hori,
Foaie verde de bujor.

3. Codru-i tânăr și umbros,
Foaie verde de bujor,
Câmpu-i tânăr și frumos,
Foaie verde de bujor.
Hai să-ntindem mândrul joc,
Să ne fi e cu noroc,
Foaie verde de bujor.

- Interpretează expresiv cântecul „*Luncile s-au deșteptat*” cu acompaniment și fără.
- Cum ți se pare relația dintre muzică și versuri?

„*Dimineața în Sat*” este un **tablou muzical** care a fost compus de George Enescu. Această compoziție face parte din ciclul „Suitelor Românești” ale lui Enescu, care a fost compus în perioada 1915-1923 și care este inspirat de folclorul și cultura tradițională românească.

„*Dimineața în Sat*” este o compoziție plină de farmec și simplitate, care capturează într-un mod foarte precis atmosfera și viața de zi cu zi a satului românesc. Este una dintre cele mai cunoscute și iubite lucrări ale lui Enescu și a fost interpretată de-a lungul timpului de către numeroși muzicieni de renume din întreaga lume.

- Audiază „*Dimineața în sat*” în interpretarea lui Alexei Botoșanu la clarinet.
- *Scrie în caietul de clasă:* Cum ți s-a părut limbajul musical care a folosit compozitorul, ce imagini de natură ai perceput.
- Audiază repetat „*Dimineața în sat*”. În timpul audierii reprodu un desen de natură.



Tema naturii în creația compozitorilor autohtoni

George Enescu – Suita pentru orchestră nr. 3 „*Săteasca*”

„*Săteasca*” este o suită pentru orchestră compusă de George Enescu în anul 1938, care face parte dintr-un ciclu de 5 părți, fiecare având un caracter specific. Această suită își propune să exprime atmosfera și stilul de viață al satelor românești, prin intermediul unor motive și ritmuri inspirate din folclorul românesc.

Cele cinci părți ale suitei sunt:

- I. „*Reînnuire Câmpenească*”;
- II. „*Copii în aer liber*”;
- III. „*Vechea casă a copilăriei în asfințit – Păstor – Păsări călătoare*”;
- IV. „*Pârâu sub lună*”;
- V. „*Dansuri țărănești*”.

- Audiază atent prima parte din suită „*Reînnuire Câmpenească*”.
- *Scrie în caietul de clasă:* Cum ți s-a părut prima parte a lucrării, limbajul muzical, cum a redat compozitorul tema naturii în suită.



Revedere

Muzica: Dumitru Georgescu-Kiriac

Versuri: Mihai Eminescu

Allegretto



Co - dru - le, co - dru - ți - le, Ce mai faci, dra - gu - ți - le, Ca de când nu
Ia eu fac ce fac de mult, Iar - na, vis - co - lul as-cult, Cren - gi - le-mi ru-
ne - am vă - zut Mul - tă vre - me a tre - cut, Și de când m - am
pând-du - le, A - pe - le-aș - tu - pan - du - le, Tro - ie - nind ca -
de - păr - tat Mul - tă - lu - me am um - blat.
ra - ri - le Și go - nind cân - tă - ri - le.

Codrule, codruțule,
Ce mai faci, drăguțule,
Că de când nu ne-am văzut
Multă vreme a trecut.
Și de când m-am depărtat
Multă lume am umblat.

Ia eu fac ce fac de mult,
Iarna, viscolul ascult,
Crenșile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troienind cărările
Și gonind cântările.

- Audiază cântecul *Revedere*.
- Învăță și interpretează expresiv cântecul „*Revedere*”.



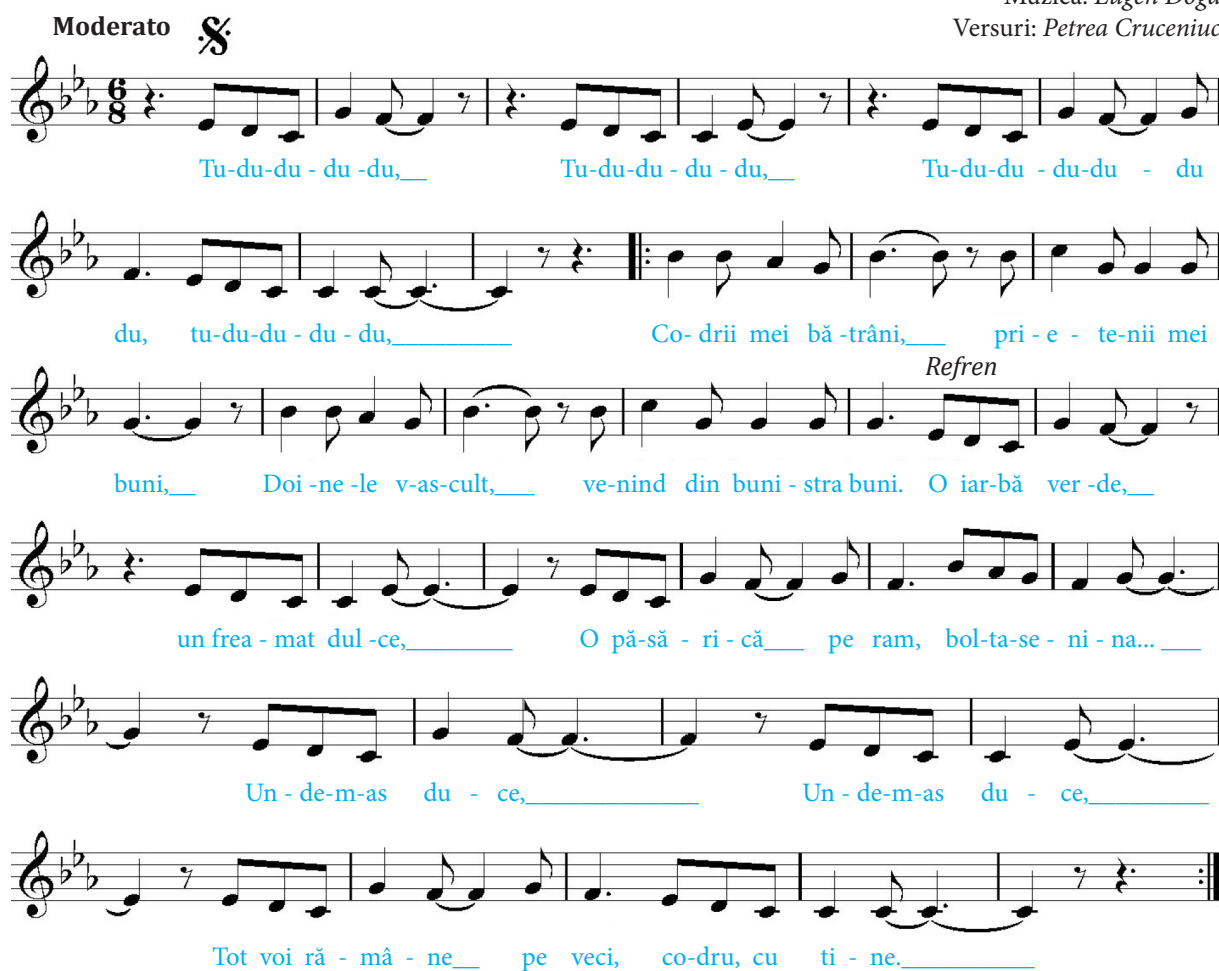
„Codrii mei frumoși” de Eugen Doga

„*Codrii mei frumoși*” este o piesă muzicală compusă de Eugen Doga în stilul coral. Aceasta este o lucrare celebră care celebrează frumusețea și bogăția pădurilor din Moldova.

Textul cântecului descrie frumusețea codrilor și modul în care aceștia inspiră și fascinează oamenii din Moldova. Muzica piesei este caracterizată de armoniile sale bogate și de orchestrality sa plină de farmec.

Codrii mei frumoși

Muzica: Eugen Doga
Versuri: Petrea Cruceanu

Moderato 

Tu-du-du - du -du,___ Tu-du-du - du - du,___ Tu-du-du - du-du - du

du, tu-du-du - du - du,_____ Co-drii mei bă-trâni,___ pri-e - te-nii mei

Refren

buni,___ Doi-ne-le v-as-cult,___ ve-nind din buni - stra buni. O iar-bă ver-de,___

un frea - mat dul - ce,_____ O pă-să - ri - că___ pe ram, bol-ta-se - ni - na... ___

Un - de-m-as du - ce,_____ Un - de-m-as du - ce,_____

Tot voi ră - mâ - ne___ pe veci, co-dru, cu ti - ne._____

1. Codrii mei bătrâni, prietenii mei buni,
Doinele v-ascult, venind din buni-străbuni.

Refren:

O iarbă verde, un freamăt dulce,
O păsărică pe ram, bolta senină...
Unde m-aș duce, unde m-ar duce,
Tot voi rămâne pe veci, codru, cu tine.

2. Codrii mei frumoși și veșnic foșnitori,
Aripi știți să dați voi fi ecărui dor.

Refren.

3. Codrii mei înalți, tovarăși devotați,
Visuri noi și noi pe frunte legănați.
Refren.

- Audiază atent cântecul „**Codrii mei frumoși**”.
- Învăță cântecul și interpretează-l cu colegii expresiv.
- *Scrie în caiet:* Cum autorul a redat natura în cântecul „**Codrii mei frumoși**”.



Suita simfonică „Privești moldovenești” de Mihail Jora

Mihail Jora, la fel ca și George Enescu, este considerat un creator de muzică profundă și complexă, care necesită un efort de apropiere din partea ascultătorului pentru a fi înțeleasă și apreciată pe deplin. Stilul său muzical combină tradiția muzicală europeană cu elemente populare și folclorice românești, creând o lucrare unică și de neuitat.



Muzica suitei „Privești moldovenești” este puternic influențată de elementele populare și folclorice, sugerând frumusețea și pitorescul regiunii Moldovei. Lucrarea este un exemplu al muzicii, care combină influențe folclorice cu elemente clasice.



„Privești moldovenești” suită în patru mișcări, care are la bază un motiv melodic din folclor:

I. „Pe malul Tazlăului”;

II. „La joc”;

III. „Grâu sub soare”;

IV. „Alai țigănesc”.



- Audiază atent fiecare parte din Suită.
- *Scrie în caiet:* Analiza-Characterizare a suitei „Privești moldovenești”. Cum ți se pare caracterul fiecărei părți, limbajul muzical al compozitorului.
- *Proiect individual:* Fenomenele naturii descrise în muzica populară și academică.



Fata de păstor

Muzica: Teodor Teodorescu

Versuri populare

Allegretto

1. Fa - ta de pas - tor o - da - tă O - i - le păș - tea, Iar - ba gra - să, flori fru - moa - se Cu drag cu - le
gea. Cu - cul, sus, pe - o ra - mu - rea, Ta - re fru - mos gla - su - ia:
p „Cu - cu, cu - cu, cu - cu, cu - cu” Cu - cul tot cân - ta. ta, hei!

2. Fata, stând pe iarbă,
Către cuc, râzând, grăi:
„Cucule, să-mi spui acuma,
Câți ani voi trăi?”
Cucul, sus, pe-o rămurea,
Tare frumos glăsuia:
„Cu-cu, cu-cu, cu-cu, cu-cu!”
Cucul tot cânta,
„Cu-cu, cu-cu, cu-cu, cu-cu!”
Cucul tot cânta, hei!

3. Fata zece-a numărat,
Cucu-a tot cântat,
Și-apoi sut-a numărat,
Cucu n-a-ncetat.
Fata l-a amenințat,
Cucu-n pădure-a zburat.
„Cu-cu, cu-cu, cu-cu, cu-cu!”
Cucu-a tot cântat,
„Cu-cu, cu-cu, cu-cu, cu-cu!”
Cucu-a tot cântat, hei!

- Audiază **„Fata de păstor”**.
- Învăță cântecul.
- **Karaoke**: solo sau în grup, interpretează expresiv cântecul.



Creații celebre din tezaurul muzicii universale, dedicate naturii

Simfonia nr. 6 „Pastorală” de Ludwig van Beethoven

Simfonia nr. 6 în Fa major, cunoscută și sub numele de „**Pastorală**”, este o lucrare muzicală compusă de Ludwig van Beethoven. A fost finalizată în anul 1808 și a fost una dintre primele simfonii programatice, adică o lucrare care își propune să evocă anumite imagini sau scene prin intermediul muzicii.

În cazul acestei simfonii, Beethoven a dorit să redea prin muzică peisajele și stările de spirit asociate cu natura. Simfonia are 5 mișcări. Fiecare mișcare a simfoniei are un titlu sugestiv care evocă un aspect al naturii, cum ar fi:

- I. „**Treziți-vă sentimentele de bucurie și mulțumire la sosirea în sat**”;
- II. „**Scena la pârâu**”;
- III. „**Veselă adunare de săteni**”;
- IV. „**Furtuna**”;
- V. „**Cântec de păstor. Mulțumire după furtună**”.

Mișcarea a patra este cea mai cunoscută și mai dramatică din întreaga simfonie. Aceasta începe cu un preludiu lent, care sugerează o încărcătură electrică în aer, iar apoi se transformă într-o furtună puternică, cu tobele și instrumentele de suflat care sugerează fulgere și tunete. În final, furtuna se potolește și mișcarea se termină într-o notă de bucurie și de mulțumire.

- Audiază partea IV „*Furtuna*” din Simfonia „*Pastorală*”.
- Desenează un desen după muzica audiată.
- *Scrive în caiet*: Cum ți s-a părut muzica din mișcarea a IV. Cum ți s-a părut mijloacele de expresie folosite de compozitor.



„Vltava” de Bedrich Smetana

„*Vltava*” sau „*The Moldau*” în limba engleză, este o poemă simfonică scrisă de compozitorul ceh Bedrich Smetana în 1874. A fost compusă ca parte a ciclului său de poeme simfonice intitulat „*Ma Vlast*” (în limba cehă, „*Patria mea*”), care celebrează istoria și cultura Cehiei.

Piesa descrie cursul râului Moldova (Vltava în cehă) din punctul său de origine din Boemia până la confluența sa cu râul Elba. În timpul lucrării, Smetana folosește diferite tehnici orchestrale pentru a ilustra diferite aspecte ale râului, precum și pentru a evoca imagini ale istoriei și culturii cehilor.

- Audiază și vizionează.
- *Comentează în caietul de clasă*: Ce elemente din limbajul muzical folosit de compozitor ți-au plăcut cel mai mult?



„Anotimpurile” de Antonio Vivaldi



Antonio Vivaldi a fost un compozitor italian din perioada barocă cunoscut pentru compozițiile sale virtuozice și energice pentru vioară și orchestra. Una dintre cele mai cunoscute lucrări ale sale este ciclul de patru concerte intitulat „*Le Quattro Stagioni*” sau „*Anotimpurile*” – fiecare dintre ele reprezentând un anotimp: primăvara, vara, toamna și iarna.

Primăvara este reprezentată prin sunetele melodioase și pline de viață ale viorii soliste, acompaniate

de un ansamblu de coarde și continuo. Această primă parte evocă zorii primăverii, cu pasărea cântătoare care anunță sosirea primăverii și frunzele ce se dezvoltă pe copaci.

- Audiază exemplul muzical.



Vara este reprezentată prin partea a doua, care evocă căldura toridă a verii și furtunile de vară. Sunetele vioarei imită ciripitul păsărilor, lătratul câinilor și vântul puternic. Această parte include și un segment încetinit care sugerează momentul în care ploaia de vară începe să se oprească și natura se încălzește din nou.



- [Audiază exemplu muzial.](#)

Toamna începe cu o secțiune animată care descrie vânătoarea, urmată de o secțiune mai lentă și melancolică care sugerează căderea frunzelor. Acest segment evocă imaginea fermierului care recoltează roadele toamnei și se pregătește pentru venirea iernii.



- [Audiază exemplu muzial.](#)

În final, iarna este reprezentată prin sunetele reci și ascuțite ale viorii, care sugerează zăpada, gheața și frigul. Această ultimă parte are un ton mai introspectiv și melancolic și sugerează căderea zăpezii și înghețarea râurilor.



- [Audiază exemplu muzial.](#)
- [Scrie în caietul de clasă: Cum ți s-au părut lucrările muzicale audiate, cum ți s-a părut limbajul muzical a compozitorilor?](#)
- [Privește în geam. Care dintre lucrările audiate s-ar potrivi mai bine pentru atmosfera ce te înconjoară?](#)

Joc. „Test de recunoaștere muzicală”

Alegeți diferite fragmente muzicale și cereți elevilor să identifice artistul sau genul muzical. Elevii pot să răspundă individual sau în echipă, iar cine are cele mai multe răspunsuri corecte câștigă.

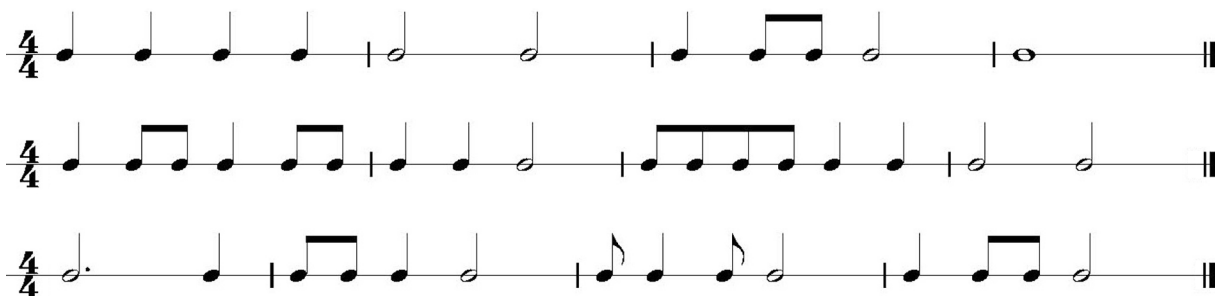
Unul dintre motivele principale este că natura a oferit o sursă de inspirație pentru compozitori, fiind o sursă de frumusețe, mister și senzații. Compozitorii s-au inspirat din sunetele și ritmurile naturii, precum vântul, ploaia, valurile mării, sau din frumusețea peisajelor naturale, precum munții, râurile, lacurile sau pădurile.

De asemenea, compozitorii au început să abordeze teme din natură pentru a ilustra o anumită stare de spirit sau emoție. De exemplu, o compoziție inspirată de un răsărit de soare poate ilustra optimismul și bucuria, în timp ce o compoziție inspirată de un fulger poate ilustra furia și puterea.

În plus, compozitorii au început să abordeze teme din natură ca o formă de protest împotriva dezastrelor ecologice și a degradării mediului înconjurător. Multe compoziții moderne abordează aceste probleme și încearcă să conștientizeze publicul cu privire la importanța protejării mediului.

În general, tema naturii a fost și va fi întotdeauna o sursă de inspirație pentru compozitori, care încearcă să transmită frumusețea, misterul și puterea naturii prin muzică.

- Transcrie în caiet primul rând din cântecul „**Brâul amestecat**” și încercuiește cu culoarea roșie notele sincopate cu accenți.
- Scrie în caiet: privind pe geam, improvizează o melodie.
- Privind pe geam, scrie câteva versuri ce te inspiră.
- Bate din palme exercițiile ritmice ce urmează:



- Transcrie în caiet exercițiile ritmice în caiet.
- Învăță cântecul despre „**Mama natură**”.
- Elaborează un desen despre „**Mama natură**”.



1. Multe picturi celebre au ca subiect natura și muzica, cum ar fi „**Primavara**” de Sandro Botticelli, în care cele nouă muze ale artelor și ale științei sunt reprezentate într-un peisaj pastoral.
2. În secolul al XIX-lea, artiștii romantici au fost puternic influențați de natură și de muzica populară tradițională, cum ar fi cântecele populare și folclorice. Acești artiști au creat opere cu tematică pastorală, reprezentând peisaje idilice cu muzicanți sau cu personaje așezate sub copaci.
3. Multe lucrări de artă au fost inspirate de sunetele naturii, precum „**Improvizație 28**” a pictorului rus Wassily Kandinsky, care a încercat să reprezinte în culori și forme sunetul ploii.
4. În arta contemporană, artiștii folosesc adesea sunete și instrumente naturale, precum scoarța de copac sau piatra, pentru a crea muzică și pentru a le integra în operele lor.
5. În ultimele decenii, mulți artiști contemporani s-au concentrat pe problema schimbărilor climatice și a degradării mediului înconjurător, creând opere de artă care abordează aceste subiecte prin intermediul muzicii și al naturii.

- Dă exemple de artiști care au facut lucrări de artă consacrate naturii.

Dimineața

E. Grieg



- Transcrie în caietul de note melodia „**Dimineața**” de Edvard Grieg.

- Elaborează o invitație la concert consacrată naturii.
- Realizează corespondența:



Joc. „Povestea muzicală despre natură”

Incepeti o poveste și opriți-vă la un moment dat, când un elev trebuie să continue povestea prin cântec. Fiecare elev trebuie să adauge la poveste prin cântec, creând o poveste muzicală.

■ EVALUARE FORMATIVĂ

1. Scrie denumiri de lucrări muzicale consacrate naturii.
2. Care dintre compozitori cunoști care au abordat tema naturii în lucrările sale- autohtoni și universali?
3. Care lucrare muzicală, din cele studiate, are 5 mișcări și fiecare are înțitulare?
4. Fredonează Notele de mai jos. Cum se numește lucrarea din fragmentul fredonat.



5. Eseu: Natura – sursă de inspirație pentru muzica populară și muzica profesionistă.

Modulul 3

MUZICA CU PROGRAM

Cuvinte cheie

Muzică cu program, Discurs muzical, Leitmotiv, Oratoriu

Muzica cu program reprezintă un gen de muzică care se referă la muzica instrumentală sau vocală care are o istorie, o temă sau o descriere de natură literară, poetică sau imagistică în spațiile ei. Această muzică este adesea numită și muzică programatică sau muzică descriptivă.

Discursul muzical în creațiile de muzică cu program a evoluat semnificativ de-a lungul timpului. În perioada romantică, compozitorii au început să se concentreze mai mult pe transmiterea de emoții și imagini prin muzică.

În timp, discursul muzical în creațiile de muzică cu program s-a diversificat și a devenit mai sofisticat. Compozitorii au început să utilizeze o varietate de tehnici muzicale.

De exemplu, în „*Simfonia Fantastică*” de Hector Berlioz, compozitorul utilizează tehnici muzicale precum *leitmotivul*, contrapunctul și instrumentația sofisticată pentru a ilustra diferite aspecte ale istoriei.

Leitmotiv – este un termen folosit în muzică pentru a descrie un motiv muzical sau o temă muzicală recurentă, asociată cu un personaj, o situație sau o idee într-o operă sau o altă formă de muzică cu program.

Un leitmotiv poate fi orice fel de element muzical recurent, cum ar fi o melodie, o armonie, un acord sau un ritm. De obicei, este asociat cu un personaj sau o situație specifică și apare de fiecare dată când acel personaj sau situație este prezentă în muzică.

Programul-tablou este un tip de muzică cu program care încearcă să redea o scenă sau o imagine prin intermediul sunetelor și poate fi găsit într-o varietate de genuri muzicale. În program-tablou, fiecare secțiune sau mișcare a lucrării muzicale reprezintă o etapă, iar muzica este utilizată pentru a ilustra și a evoca aceste etape.

Oratoriul este un gen muzical vocal-simfonic care combină elemente de operă și de muzică religioasă. Oratoriile sunt compuse de obicei pentru soliști, cor și orchestră și au un subiect narativ, care poate fi religios sau secular.

Oratoriile religioase se bazează pe subiecte biblice sau istorice, în timp ce oratoriile seculare au subiecte literare sau istorice, precum celebra lucrare „*Messiah*” de Georg Friedrich Händel sau „*Anotimpurile*” de Joseph Haydn.

Joseph Haydn – Oratoriul Anotimpurile. Scena „Furtuna”

Scena „Furtuna” din oratoriul „Anotimpurile” (Die Jahreszeiten) de Joseph Haydn este una dintre cele mai cunoscute și spectaculoase secțiuni. Acest oratoriu, compus între 1799 și 1801, este inspirat din poezia pastorală a lui James Thomson și urmărește descrierea celor patru anotimpuri: primăvara, vara, toamna și iarna.

Haydn a reușit să creeze o impresie deosebită prin intermediul sunetelor, recreând astfel o furtună puternică și impresionantă cu sunete puternice cu instrumente de percu și viori care evocă tunetele și fulgerele.

- Audiază atent scena „Furtuna” din Oratoriul Anotimpurile.
- *Audiție comentată:* Cum îți se pare limbajul muzical al compozitorului. Cum a transmis compozitorul atmosfera de furtună?
- Care instrumente muzicale predomină în oratoriu. Descrie, care din instrumente ți-au plăcut cel mai mult?



Piotr Ceaikovski – Ciclul pentru pian „Anotimpurile”

Anotimpurile este una dintre cele mai populare și iubite lucrări ale lui Ceaikovski, și a fost adaptată și orchestrată de alți compozitori, devenind una dintre cele mai cunoscute și interpretate lucrări muzicale din lume. Acest ciclu este o exemplificare a stilului romantic al lui Ceaikovski, care reușește să creeze imagini și sentimente puternice prin intermediul muzicii sale.

Primăvara

(muzica originală din baletul *Lacul lebedelor*)

Muzica: P. Ceaikovski

Versuri: G. Vieru

Andante

p

1. Și pe vai și-n deal pe cres - te Nu-mai tai - na și po - ves - te,
2. Pen - tru-a-ta - ta in - flo - ri - re Nu a - jun - ge-n ochi pri - vi - re,

1.

Nu-mai dor și bu-cu - ri - e, Ca - re nu se pot de - scri - e.
Și nici cân-te - ce sub soa - re Pen - tru-a-ta-ta săr - bă - toa - re

2. Refren

re. Pri-ma - va - ra, Lu-mi - noa-să pri-mă - va - ra, Ta-re mult te aș - tep - ta - ră
Gra-ți - oa-să pri-mă - va - ra, Bi-ne ai ve-nit în ța - ră

- Învată cântecul Primăvara și interpretează-l expresiv.

1. Exersează tehnicile de respirație corectă: Respirația corectă este esențială pentru obținerea unei intonații bune.
2. Exercițiile de vocalizare îți pot ajuta să-ți îmbunătățești controlul vocii și să-ți extinzi gama vocală. Folosește exerciții care implică trecerea treptată de la notele joase la cele înalte și invers.
3. Încălzește-ți vocea: Încălzirea vocii înainte de a cânta este importantă pentru a evita leziunile vocale și pentru a obține o intonație mai precisă.
4. Ascultă-ți vocea: Înregistrează-te în timp ce cânti și ascultă-ți vocea. Acest lucru îți va permite să identifici zonele în care trebuie să mai lucrezi și să-ți îmbunătățești intonația.
5. Cântă împreună cu alte voci: Cântul în cor sau împreună cu alte voci poate ajuta la îmbunătățirea intonației prin asigurarea faptului că vocea ta se aliniază cu celelalte voci din grup.
6. Lucrează cu un profesor de muzică sau un antrenor vocal: Un profesor de muzică sau un antrenor vocal poate oferi sfaturi personalizate pentru a-ți îmbunătăți intonația și controlul vocii.

Tabloul „*Dimineața*” din suita simfonică „*Peer Gynt*”

Această piesă reprezintă o evocare muzicală a peisajului natural norvegian într-o dimineață senină și liniștită, cu instrumente de suflat de lemn care sugerează ciripitul păsărilor, iar viorile reprezintă soarele care răsare pe cerul limpede. De asemenea, compoziția este caracterizată prin

utilizarea unor armonii simple și melodii line, creând o atmosferă de calm și de contemplare a frumuseții naturii. Este o piesă foarte populară și a fost inclusă în numeroase filme și alte producții media.

- Audiază Tabloul „*Dimineața*”.
- Desenează un desen de Dimineață care te inspiră această melodie.

Notă:  Notele cu bețișoarele în sus cântă prima voce.
 Notele cu bețișoarele în jos cântă a doua voce.



Cucul

Muzica: E. Doga
Versuri: G. Vieru

Andante



1. Cu - cu - le, ai vo-ce-a - lea - șa, cu - cu, Dar nu-i bi - ne ca n-ai ca - șa, cu - cu,
 Ca lasi pu - ii la ori - ci - ne, cu - cu, Prin cui - ba - re - le stră - i - ne, cu - cu,
 Cu - cu - le, mai cu - cu - le, cu - cu, Cu - cu - le, mai cu - cu - le, cu - cu,
 Cu - cu - le, mai cu - cu - le, cu - cu, Cu - cu - le, mai cu - cu - le, cu - cu,

2. Cucule, cânti bine-n crânguri, cu-cu,
 Dar nu-i bine că ești singur, cu-cu,
 Și nu-i bine și nu-i bine, cu-cu,
 Că ți-i dor numai de tine, cu-cu,
 Cucule, măi cucule!

3. Codrul este mândru tare, cu-cu,
 Numai fl oare lângă fl oare, cu-cu,
 Și pădurea este dragă, cu-cu,
 Numai creangă lângă creangă, cu-cu,
 Cucule, măi cucule!

- Învăță cântecul „*Cucul*”.
- Formați grupuri și cântați în două voci cântecul „*Cucul*”.
- *Expunere cu oponent*: Tipuri de program atribuit muzicii.

Istoria – sursă de inspirație pentru muzică cu program.

Program-subiect în genurile muzicale

Istoria a fost o sursă de inspirație pentru muzica cu program încă de la începutul acestei forme de compoziție. Compozitorii au fost atrași de subiecte istorice importante, precum războaiele, revoluțiile și evenimentele politice majore, pe care le-au transpus în muzică pentru a transmite mesaje puternice și a crea emoții puternice în ascultători.

Program-subiectul este un tip de muzică cu program în care muzica este inspirată de un subiect specific, cum ar fi un eveniment istoric sau o poveste mitologică. Această abordare a fost folosită încă din perioada Barocului, unde compozitori precum Georg Friedrich Händel și Johann Sebastian Bach au creat opere care se concentrau pe evenimente din Biblie sau pe figuri istorice.

În perioada Romantică, program-subiectul a devenit mai popular și a fost utilizat de compozitori precum Ludwig van Beethoven, Hector Berlioz, Richard Wagner și Franz Liszt pentru a crea opere care să sugereze o idee sau o istorie specifică.

- Audiază atent Corul sclavilor evrei din opera „*Nabucco*” de G.Verdi.
- Da exemple de lucrări din arta care reflectă teme istorice.
- Descrie atmosfera din muzica corului.



Pietro Mezzetti. „*Bardul din Mircești*”

Pietro Mezzetti a fost un compozitor italian din secolul al XIX-lea, cunoscut mai ales pentru compoziția sa intitulată „*Bardul din Mircești*” (în italiană „*Il bardo di Mircești*”).

Compoziția a fost inspirată de viața și opera lui Vasile Alecsandri, Mezzetti a compus această lucrare pentru a celebra figura lui Alecsandri și pentru a ilustra frumusețea și bogăția culturii române.

Compoziția a fost un succes în Italia și a fost apreciată de criticii muzicali pentru forța sa emoțională și pentru abilitatea lui Mezzetti de a captura esența culturii române în muzică. În ciuda popularității sale inițiale, opera a căzut în uitare în anii următori și astăzi este rar interpretată.

Bardul din Mercești

Muzica: P. Mezzetti
Versuri: C. Scrob



1. De la Du-na-re-la Se-na, Din Car-pați la Pi-ri-nei, Gin-ta no-bi-lă, la

ti-na A-du-nă po-e-ții săi, Gin-ta no-bi-lă, la-

ti - na A - du - nă po - e - ții săi.____

2. Și ti -
3. Toți iau
4. El e
5. El ia cesti.____

2. Și ținând în mân-o cupă
Blânda mama le șopti:
„Cel ce va cânta mai bine
Astă cupă va primi,
Cel ce va cânta mai bine
Astă cupă va primi”.

3. Toți iau lira și-o acordă,
Și toți cânt-armonios,
Numai unul stă de-oparte
Și suspină dureros
Numai unul stă de-oparte
Și suspină dureros.

4. El e fiul cel mai June,
E Vasile-Alexandi,
Ce de grija țării sale
Abia poate-a mai zâmbi,
Ce de grija țării sale
Abia poate-a mai zâmbi.

5. El ia cupa-n admirarea
Țării sale românești.
Toată lumea îl admiră
Pe poetul din Mircești,
Toată lumea îl admiră
Pe poetul din Mircești.

- Învăță cântecul și interpretează-l expresiv.
- *Improvizează:* După alte versuri a lui Vasile Alexandri, compune o melodie ce s-ar potrive, apoi prezintă-le colegilor.

Frédéric Chopin. „*Studiu revoluționar*”

Muzica „*Studiu revoluționar*” este una dintre cele mai dificile și cele mai virtuozice lucrări pentru pian. Ea este remarcabilă nu numai pentru abilitățile tehnice necesare pentru a o interpreta, ci și pentru expresivitatea și pasiunea sa. Numele său se datorează faptului că a fost inspirat de atmosfera dramatică a evenimentelor revoluționare care au avut loc în Polonia în acel moment.

„*Studiu revoluționar*” a fost o lucrare importantă în dezvoltarea muzicii romantice, deoarece a introdus o nouă formă de exprimare muzicală care se concentra pe emoțiile puternice și pasiunea, în contrast cu muzica barocă și clasică care era mai formală și mai reținută. Chopin a reușit să îmbine virtuozitatea tehnică cu o mare sensibilitate artistică, creând o lucrare care a devenit una dintre cele mai cunoscute și apreciate compoziții pentru pian din toate timpurile.

- Audiază „*Studiul Revoluționar*”.
- Cum ți se pare ideea și limbajul muzical utilizat de compozitor în acest studiu.



Dmitri Șostakovici. *Simfonia nr. 7*

Simfonia nr. 7 în do major, op. 60, cunoscută sub numele de „*Leningrad*”, este o lucrare simfonică compusă de Dmitri Șostakovici în timpul celui de-al doilea război mondial. A fost dedicată orașului Leningrad (astăzi Sankt Petersburg) și eroismului său în fața asediului german.

Simfonia are patru mișcări. În comparație cu alte lucrări ale lui Șostakovici, *Simfonia nr. 7* este remarcabilă prin dimensiunile sale, prin utilizarea unui mare de instrumente în orchestră și prin caracterul său programatic.

Prima mișcare, intitulată „*Allegretto*”, evocă un marș militar. A doua mișcare, „*Moderato (Poco allegretto)*”, este un dans cu influențe populare rusești. A treia mișcare, „*Adagio*”, este o meditație lirică, iar cea de-a patra mișcare, „*Allegro non troppo*”, este o celebrare a victoriei.

Simfonia nr. 7 (fragment episodul invaziei)

D. Șostakovici



- Audiază fragmentul „*Epizodul invaziei*”.
- Intonează melodia audiată.
- *Describe în caiet:* Ce caracter melodia are, ce stă la baza subiectului creației muzicale.



Lumea interioară a omului în creațiile muzicii cu program

Creațiile muzicii cu program pot fi considerate oglinda lumii interioare a omului, reflectând trăirile, emoțiile și gândurile acestuia. De-a lungul istoriei muzicii, compozitorii au folosit muzica cu program pentru a ilustra o gamă largă de teme și subiecte legate de experiențele umane.

De exemplu, Beethoven în simfonia sa a 6-a „**Pastorală**” redă frumusețea naturii, în timp ce în simfonia sa a 5-a se concentrează pe tema destinului uman. Programul muzical al lui Tchaikovsky, „**Patetica**”, reflectă lupta interioară a compozitorului cu depresia și simțul pierderii, iar poemele simfonice ale lui Richard Strauss, cum ar fi „**Asadar a vorbit Zarathustra**”, au la bază idei filosofice profunde.

În general, muzica cu program poate fi văzută ca o formă de artă care reflectă lumea interioară a omului, ilustrând trăirile și emoțiile acestuia prin intermediul sunetelor și al structurii muzicale.

Grigoraș Dinicu. „**Hora Mărțișorului**”

„**Hora Mărțișorului**” este o cunoscută piesă muzicală românească, compusă de Grigoraș Dinicu în anul 1906. De-a lungul timpului, melodia a devenit un simbol al primăverii și al sărbătorii Mărțișorului în cultura populară românească.

„**Hora Mărțișorului**” este o piesă scurtă, într-un ritm alert de horă, care îmbină elemente din folclorul românesc cu tehnici clasice de compoziție.

Melodia a devenit populară nu numai în România, ci și în străinătate, fiind interpretată de numeroși muzicieni de renume internațional. „**Hora Mărțișorului**” este considerată una dintre cele mai cunoscute și iubite piese ale muzicii populare românești și a devenit un simbol al identității culturale a țării.

- Audiază atent „**Hora Mărțișorului**”.
- Compune text sau versuri/ din versuri cunoscute fă o introducere pentru prezentarea „**Horei Mărțișorului**”.



Ludwig van Beethoven. **Simfonia nr. 9. „Oda bucuriei”**

Simfonia nr. 9 în re minor, Op. 125, este una dintre cele mai cunoscute și influente compoziții ale lui Ludwig van Beethoven. A fost compusă între 1822 și 1824 și este ultima simfonie completă compusă de Beethoven.

Mișcarea finală a acestei simfonii este o mare oda închinată bucuriei, în care Beethoven a adăugat și versurile poemului lui Schiller, fiind interpretată de un cor și soliști vocali. Oda Bucuriei este una dintre cele mai cunoscute și îndrăgite compoziții muzicale din lume, fiind considerată imnul Europei. Melodia sa optimistă și plină de speranță a devenit un simbol al păcii și unității între oameni.

Oda bucuriei (fragment)

Muzica: L.v. Beethoven
Versuri: F. Schiller



Sla - va ți - e, stea cu - ra - tă, vo - ie bu - nă pe pă - mânt, As - tăzi te sim - ți - m ap - roa - pe
sol din rai cu soa - re sfânt. Vra - ja ta a - du - ce__ ia - răși pe po - por lân -
gă po - por, Toți__ pe lu - me frați noi sun - tem, Când a - pari u - șoa - ră - n zbor.

Slavă ție, stea curată, voie bună pe pământ,
Astăzi te simțim aproape sol din rai cu soare sfânt.
Vraja ta aduce iarăși pe popor lângă popor,
Toți pe lume frați noi suntem,
Când apari ușoară-n zbor.

Cine a avut norocul de prieteni buni să dea,
Cine știe ce-i iubirea lângă noi cântând să stea.
Fericit un suflet drag te poate face pe pământ.
Cine n-a simțit iubirea plece dintre noi plângând.

- Audiază în întregime partea a 4 a **Simfoniei nr. 9** a lui Ludwig van Beethoven.
- *Scrie în caiet:* Ce atmosferă și dispoziție îți trezește această parte din Simfonie?
- Ce limbaj muzical a utilizat Compozitorul.
- Învăță și interpretează fragmentul din Oda bucuriei.
- Vocalize pentru încălzirea vocii.
- Compune o vocaliză și exersați-o cu colegii.





Orchestra simfonică și instrumentele ei

Orchestra simfonică a evoluat din orchestra barocă, care includea mai puține instrumente și avea o structură mai simplă. Orchestra barocă a fost folosită în principal pentru acompaniament vocal, în timp ce orchestra simfonică a devenit un ansamblu independent, capabil să interpreteze opere, simfonii, concerte și alte forme muzicale complexe.

În secolul al XVIII-lea, orchestra simfonică a fost dezvoltată în special de compozitori precum Johann Stamitz și Franz Joseph Haydn, care au adăugat noi instrumente și au dezvoltat tehnici de compoziție care au permis un sunet mai bogat și mai complex. Această tradiție a fost continuată de compozitori precum Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven, care au contribuit semnificativ la dezvoltarea orchestrei simfonice ca forma de artă independentă și distinctă.

La început, orchestra avea o dimensiune mică, dar pe parcurs a crescut treptat în mărime. În prezent, există două categorii de orchestre, determinate de numărul de muzicieni. Orchestra de cameră are cel mult 50 de membri, iar orchestra simfonică sau filarmonică este compusă din aproximativ 70 sau chiar 100 de muzicieni, în funcție de lucrarea interpretată.

Orchestra simfonică este alcătuită din mai multe grupuri de instrumente, fiecare având un rol important în alcătuirea sunetului final. Aceste grupuri sunt:

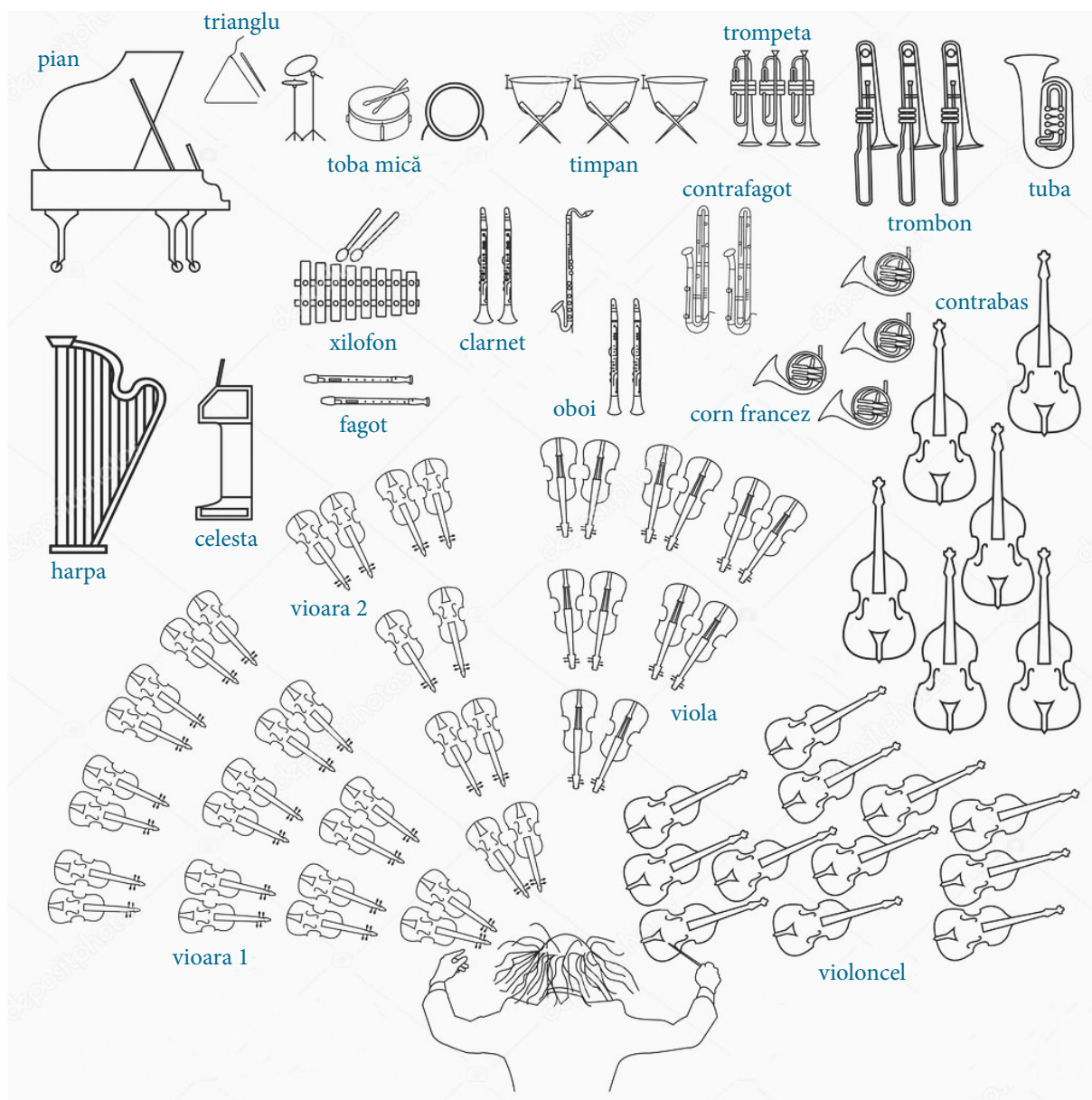
- instrumentele de suflat din lemn: flaut, oboi, corn englez, clarinet, fagot;
- grupuri de instrumente cu coarde și arcuș: vioară, violă, violoncel, contrabas;
- instrumente cu coarde ciupite: chitară, clapă, clavecin;
- instrumentele de percuție: triangu, toacă mică, toacă mare, gong, talgere, castaniete, cinele, timpani, celesta, xilofon, clopote, vibrafon, marimbafon;
- instrumentele aerofone: orga mare.

În cadrul orchestrei, dirijorul este cel mai important membru, urmat de concertmaestrul care are rolul de a conduce violoniștii și ceilalți instrumentiști ai orchestrei.

Repertoriul muzical al unei orchestre este vast, putând aborda genuri diferite: simfonii, concerte, uverturi, balet, opere, muzică de film, muzică ușoară.

Poziționarea instrumentelor muzicale într-o orchestră este în felul următor:

- În primul rând, se ia în considerare poziția dirijorului.
- În fața dirijorului, se așează instrumentele cu coarde, în rânduri, începând din stânga spre dreapta.
- După acestea, urmează instrumentele de suflat și apoi cele de percuție. Însă, deoarece instrumentele de percuție au o sonoritate mult mai puternică decât cele cu coarde, ele sunt folosite în număr mai mic în orchestră.



Proiect STEAM. „Creăm metamorfoze”

- Audiază lucrarea muzicală și recunoaște la auz minim 3 instrumente muzicale (scrie în caiet).



Joc. „Construiește o melodie”

Formați echipe de câțiva elevi și cereți-le să construiască o melodie împreună, utilizând instrumente precum clape, chitare sau tobe. Când timpul se termină, fiecare echipă poate cânta melodia pe care a creat-o.

- *Portofoliu:* „Personalități și evenimente istorice reprezentate în muzica cu program”.
- Elaborează un desen cu instrumentul muzical preferat și descrie din care grupă el face parte.

EVALUARE

1. Recunoaște melodia după fragmentul de note:



2. Scrie denumiri de lucrări din repertoriul muzicii cu program.

3. *Eseu:* Lumea interioară a omului în limbajul artelor.

MUZICA FĂRĂ PROGRAM

Muzica fără program este muzica instrumentală care nu are un subiect pe care să o reprezinte. Această muzică se concentrează în principal pe calitățile muzicale în sine, cum ar fi melodia, ritmul, armonia și tonalitatea.

Muzica fără program este caracterizată de un caracter pur, care își găsește sursa în abstracțiune și într-o formă de exprimare non-verbală. În acest sens, muzica fără program își dezvoltă propria sa expresie, propria sa dinamică și propria sa logică, oferind o experiență sonoră în sine.

Expresivitatea limbajului muzical este obținută prin intermediul elementelor muzicale precum ritmul, melodia, armonia, dinamica și timbrul. Fiecare element este folosit pentru a transmite o anumită emoție sau pentru a crea o anumită atmosferă.

De exemplu, ritmul poate fi folosit pentru a crea un sentiment de energie sau de calm, melodia poate fi folosită pentru a transmite o stare de tristețe sau de bucurie, armonia poate fi folosită pentru a crea o anumită tensiune sau relaxare, dinamica poate fi folosită pentru a exprima o intensitate diferită a sunetului, iar timbrul poate fi folosit pentru a crea o anumită culoare sau textură sonoră.

Muzica fără program poate fi exprimată în lucrări de dimensiuni diferite, de la miniaturi precum piese de pian sau cântece scurte, până la creații muzicale de proporții, precum simfonii sau opere. În toate aceste cazuri, muzica fără program rămâne fidelă caracterului său pur, căutând să transmită o experiență sonoră intensă, care să vorbească direct cu sufletul ascultătorului.

Grigoraș Dinicu. „*Hora staccato*”

Lucrarea este o suită de dans popular românesc, în care ritmul rapid și melodios este accentuat de o tehnică specială de interpretare a notei staccato. Dinicu a utilizat această tehnică în mod repetat în „*Hora staccato*”, creând astfel un efect uimitor de virtuozitate și viteză.

„*Hora staccato*” este considerată astăzi un exemplu clasic al muzicii populare românești și a rămas una dintre cele mai iubite și recunoscute piese ale lui Grigoraș Dinicu.

Staccato este un termen muzical care indică interpretarea unei note cu o scurtă durată, separând-o de următoarea notă cu o pauză foarte scurtă. Acest lucru se obține prin interpretarea notei cu o tăietură sau cu o atingere rapidă a instrumentului, în funcție de instrumentul muzical folosit. Staccato-ul poate fi indicat în partitură prin semnul unui punct aflat sub sau deasupra notei.



Hora staccato (fragment)

Gr. Dinicu



- Audiază ambele versiuni ale „*Horei staccato*”, interpretată de *Orchestra simfonică* și de *Lăutari*.
- Argumentează. Care dintre variantele audiate ți-a plăcut mai mult.
- *Scrive în caiet*: Ce impresii ai de la Hora staccato? Cum ți se pare această expresie muzicală de staccato?
- Ce asocieri reprezintă creația muzicală.



Ciprian Porumbescu. „Balada pentru vioară și pian”

În muzică, **balada** este un gen care a apărut în perioada romantică și care se caracterizează prin interpretarea unui cântec cu un conținut narativ, adesea trist sau dramatic. Baladele muzicale pot fi scrise pentru voce și pian sau pentru orchestră și sunt adesea inspirate de subiectele baladelor literare.

Balada pentru vioară și pian este o compoziție a lui Ciprian Porumbescu. Aceasta este considerată una dintre cele mai reprezentative lucrări ale sale și este una dintre cele mai cunoscute și îndrăgite lucrări muzicale din repertoriul muzicii românești.

Compoziția este o baladă pentru vioară și pian, iar stilul este romantic, influențat de tradițiile muzicale populare românești. Balada lui Porumbescu este o creație muzicală expresivă și emoționantă, care combină elemente de tradiție muzicală populară românească cu stilul romantic occidental.

Balada pentru vioara și pian

C. Porumbescu



- Audiază „*Balada pentru vioară și pian*”.
- *Scrive în caiet*: Ce sentimente îți provoacă această Baladă.
- Cum ți se pare limbajul muzical folosit de compozitor?
- Fredonează tema baladei din fragmentul musical de mai sus.



Suita este o formă muzicală care constă dintr-o serie de piese muzicale de diferite stiluri, ritmuri și teme, dar care sunt legate între ele printr-o anumită structură sau temă comună. Suita poate fi considerată o colecție de dansuri și alte piese muzicale care sunt aranjate într-o anumită ordine, astfel încât să creeze o lucrare coerentă și plăcută din punct de vedere estetic.

Preludiul este o formă muzicală instrumentală care precedă o lucrare mai mare sau care servește drept introducere pentru o altă lucrare muzicală. Este adesea compus ca o improvizație liberă și servește pentru a crea o atmosferă sau pentru a introduce tema muzicală principală a lucrării care urmează. În anumite cazuri, preludiul poate fi o piesă muzicală independentă.

Unisonul reprezintă o acțiune muzicală în care două sau mai multe voci cântă simultan aceeași notă muzicală, având astfel aceeași înălțime sonoră. Unisonul este considerat cea mai simplă formă de armonie.

George Enescu.

„*Preludiu la unison*” din *Suita nr. 1* pentru orchestră

George Enescu a compus o Suită nr. 1 pentru orchestră în anul 1903. Este o lucrare compusă din cinci părți: preludiu la unison, menuet tradițional, improvizație, menuet în stil vechi și final. Această suită este considerată una dintre cele mai importante și mai reprezentative lucrări ale compozitorului român.

Preludiul la unison este prima parte a acestei suite și este o lucrare puternică și expresivă, scrisă într-un stil romantic. Este caracterizată prin repetiții și un ritm puternic și energic, care construiește o tensiune crescândă, conducând către o culminare intensă și apoi înapoi către liniște. Această lucrare este o demonstrație a abilității lui Enescu de a compune muzică complexă și sofisticată, dar care este totodată accesibilă și emoționantă.

Preludiu la unison

G. Enescu



- Audiază „*Preludiu la unison*”.
- Elaborează, singur sau în grup, un afiș unui concert de muzică instrumentală.
- Prezintă „carte de vizită” a unei săli de concert, a unui compozitor, a unei creații muzicale celebre.



Sensurile sonorităților în creațiile de muzică fără program pot fi multiple și pot varia în funcție de contextul în care sunt utilizate. De exemplu, sunetele joase și puternice pot sugera stabilitate, forță sau gravitate, în timp ce sunetele înalte și subțiri pot transmite fragilitate sau ușurință. De asemenea, combinația diferitelor instrumente și armonii poate crea o gamă largă de emoții și stări, de la bucurie și optimism până la tristețe și nostalgie.

În plus, modul în care sunetele sunt manipulate poate influența și sensurile sonorităților. De exemplu, utilizarea efectelor precum vibrato, tremolo sau glisando poate adăuga o notă de expresivitate și emotivitate în interpretarea unei piese de muzică fără program. De asemenea, tăcerile sau pauzele pot avea și ele un sens sonor, sugerând tensiune, anticipare sau introspecție, în funcție de cum sunt utilizate în contextul unei creații muzicale.

La mijloc de codru des

Muzica: I. Muresianu

Versuri: M. Eminescu

Moderato
mf

La mij - loc de co - dru des Toa - te pă - să - ri - le ies, Din hu - ceag de a - lu - niș La vo -

io - sul li - mi - niș, Lu - mi - niș de lân - gă bal - ta, Ca - re - n tres - ti - a î - nal - tă, Le - gă -

nin - du - se din un - de, În a - dîn - cu - i se pă - trun - de ____ Și de lu - na, și de soa - re, Și de
pă - sări că - lă - toa - re, Și de lu - na, și de ste - le, Și de zbor de rân - du - ne - le. ____

- Audiază „*La mijloc de codru des*”.
- Învăță și interpretează cântecul expresiv cu acompaniment și fără acompaniment.
- *Scrive în caiet*: Cum ți se pare relația dintre muzică și versuri.
- *Proiect de grup*: „**Forme muzicale în muzică fără program**”.



Wolfgang Amadeus Mozart. „*Simfonia nr. 40. Mica serenadă nocturnă*”

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) a fost unul dintre cei mai importanți compozitori din perioada clasică a muzicii occidentale. Printre cele mai cunoscute lucrări ale sale se numără „*Simfonia nr. 40 în sol minor*” și „*Mica serenadă nocturnă*”.

„*Simfonia nr. 40 în sol minor*” este una dintre cele mai cunoscute simfonii ale lui Mozart și este apreciată pentru tonalitatea sa profundă, intensitatea sa emoțională și stilul său inovator.

„*Mica serenadă nocturnă*” a fost compusă în același an și este una dintre cele mai cunoscute lucrări de muzică de cameră ale lui Mozart. Este o lucrare scurtă și ușor de ascultat, formată din patru mișcări: Allegro, Romanze, Menuetto și Rondo. A fost scrisă inițial pentru o orchestră de coarde, dar a fost ulterior aranjată și pentru alte instrumente.

Ambele lucrări reflectă talentul incontestabil al lui Mozart în compoziție, dar și sensibilitatea și virtuozitatea sa ca pianist și dirijor.

La mijloc de codru des

W.A. Mozart

Allegro molto

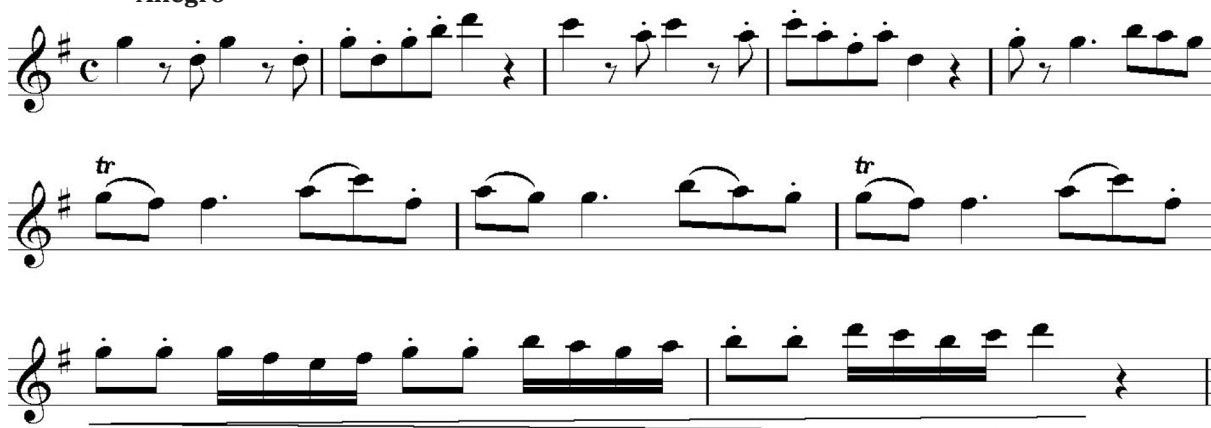
- Audiază atent „*Simfonia nr. 40 în Sol minor*”.
- Intonează tema principală a Simfoniei.
- Ce caracter are Simfonia?



Mică serenadă nocturnă

W.A. Mozart

Allegro

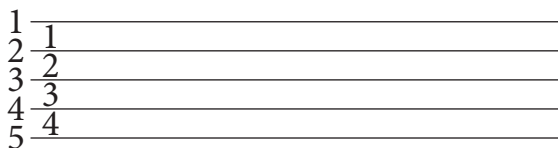


- Audiază atent „*Mica serenade nocturnă*”.
- Elaborează un afiș de Serată dedicate lui Mozart.



Portativul Muzical

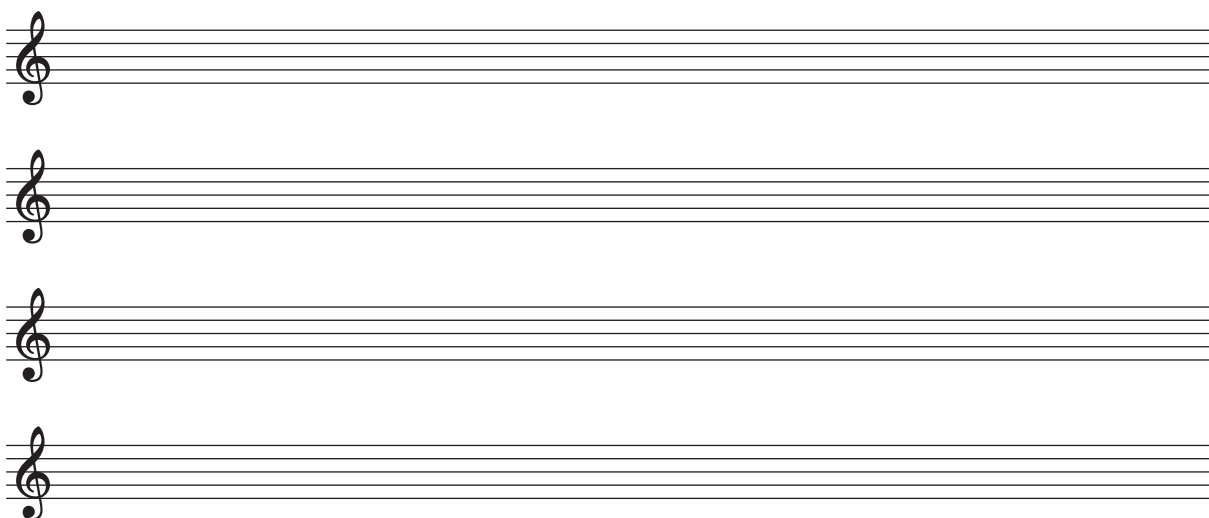
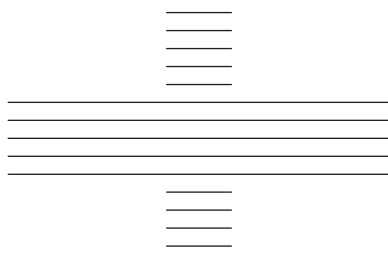
Un portativ muzical standard are de obicei cinci linii paralele, numite linii de portativ. Aceste linii reprezintă intervalele muzicale, iar notele muzicale sunt scrise pe sau între aceste linii. De asemenea, există și patru spații între aceste linii, care sunt de asemenea folosite pentru a scrie notele muzicale. Prin combinarea notelor muzicale pe aceste linii și în spații, se creează partituri muzicale care permit interpretarea și reprezentarea muzicii.



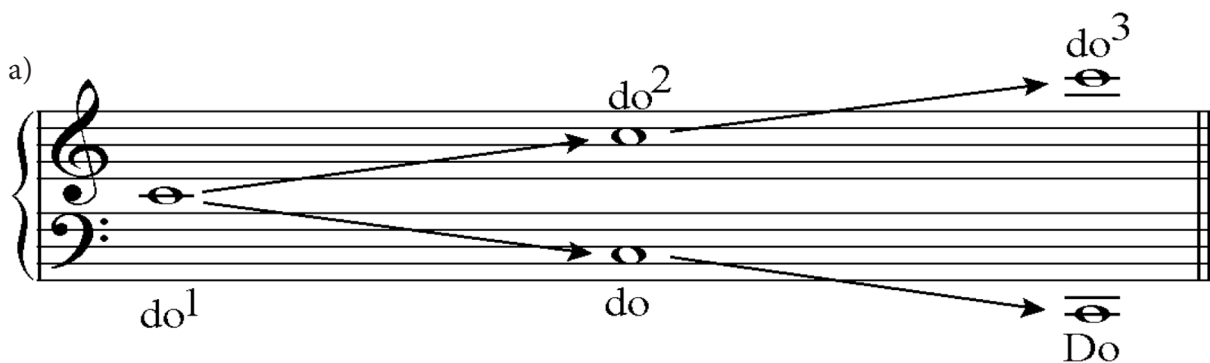
Feluri de portative

În notația muzicală portativul se utilizează sub diferite aspect, de exemplu:

Portativul simplu. Portativul – cinci linii paralele și egale distanțate, fiind utilizat în special pentru a nota o singură voce sau un singur instrument. În cazul în care este necesar, pot fi adăugate linii suplimentare pentru a extinde portativul în sus sau în jos.



Portativul Dublu. Acesta este un portativ compus din două portative simple unite prin intermediul unei bare și a unei acolade. Acesta este folosit pentru a reda un spațiu sonor mai larg, care cuprinde registre de intonație diferite. Portativul dublu este utilizat la instrumentele cu clape, cum ar fi pianul, orga sau clavecinul.

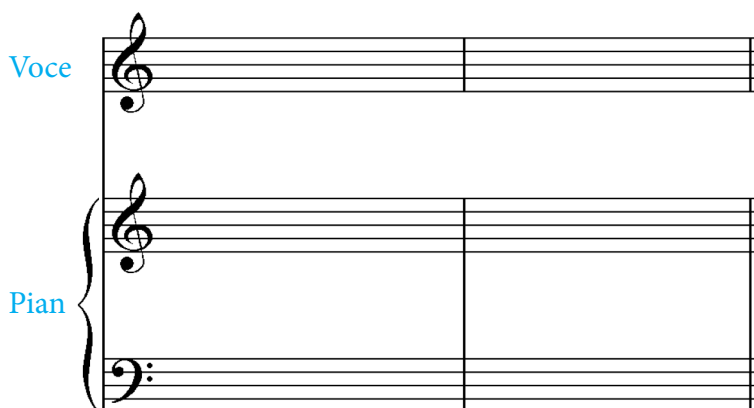


b)

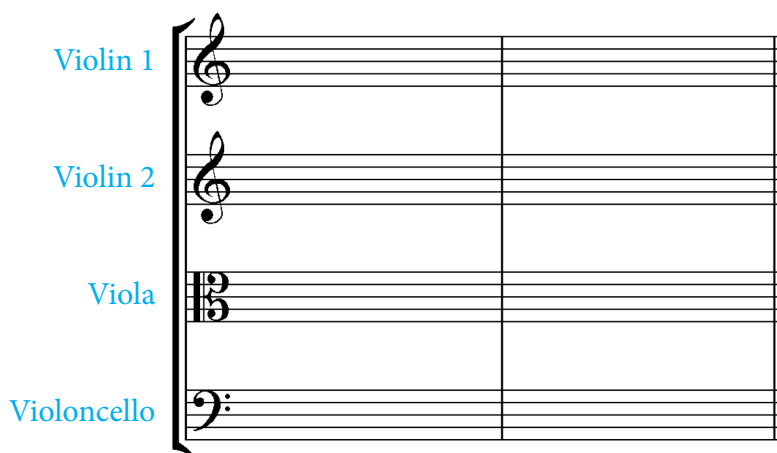


Portativul complex (partitura). Acesta este utilizat în cazul ansamblurilor vocale și instrumentale, și include un număr mai mare și variabil de portative simple, în funcție de compoziția ansamblului vocal sau instrumental pentru care se scrie lucrarea muzicală. De exemplu:

- partitură pentru voce și pian:



- partitură pentru cvartet de coarde (un grup de instrumente, în cazul dat de coarde, se unesc cu o bară și o acoladă pătrată):



- partitură
pentru
orchestră:

Flute 1			
Flute 2			
Oboe 1			
Oboe 2			
Clarinet în B♭ 1			
Clarinet în B♭ 2			
Bassoon 1			
Bassoon 2			
Horn in F 1			
Horn in F 2			
Horn in F 3			
Horn in F 4			
Trumpet în B♭ 1			
Trumpet în B♭ 2			
Trumpet în B♭ 3			
Trombone 1			
Trombone 2			
Bass Trombone			
Tuba			

Timpani

Persussion 1

Persussion 2

Drum Kit

Bass Guitar

Harp

Piano

Violin 1

Violin 2

Viola

Violoncello

Contrabass

- Elaborează în caietul de note un grup de instrumente pentru un ansamblu instrumental (nu uita, dacă instrumentele fac parte din același grup să le unești printr-o acoladă pătrată).
- *Proiect STEAM: „Dacă aș călători cu mașina timpului...”*
- *Test de cunoștințe muzicale:* Alegeți o varietate de întrebări cu privire la teoria muzicii, istoria muzicii sau despre artiștii preferați ai elevilor. Elevii pot răspunde la întrebări individual sau în echipă, iar cine are cele mai multe răspunsuri corecte câștigă.

■ EVALUARE

1. Care este diferența dintre muzică cu program și muzică fără program.
2. Ce înseamnă Preludiu.
3. Ce înseamnă Staccato.
4. De denumiri de lucrări de muzică fără program și compozitorii lor.
5. Recunoaște melodia după fragmentul de note.

